

A 2024-ben megjelent médiaszabadság-jelentések értékelése

Nemzeti Média- és Hírközlési
Hatóság

Készítette:

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

2024. december 2.

Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

Előszó.....	3
Vezetői összefoglaló	3
1. A vizsgált jelentések módszertana	8
1.1. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja – Médiapluralizmus Monitor	8
1.2. Freedom House – Freedom in the World	11
1.3. Freedom House – Nations in Transit.....	12
1.4. Freedom House – Freedom on the Net.....	13
1.5. Riporterek Határok Nélkül – World Press Freedom Index	15
1.6. Civil Liberties Union for Europe – Media Freedom Report	17
2. Magyarország pontozása és helyezései a vizsgált jelentésekben.....	18
3. A vizsgált jelentések Magyarországról szóló tárgyi tévedései és szubjektív véleménynyilvánításai	20
4. Zárszó	29

Előszó

- A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság nyomon követi a médiaszabadság magyarországi helyzetét értékelő jelentéseket, észrevételeivel pedig segíteni kívánja az elemzett kérdések szakmai alapokon nyugvó vizsgálatát.
- Jelen elemzésünk keretében az Európai Egyetemi Intézet Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja, a Freedom House, a Riporterek Határok Nélkül, valamint Civil Liberties Union for Europe által 2024-ben kiadott jelentések módszertanát és megállapításait tekintettük át, azonosítva a tartalmi hiányosságokat, tárgyi tévedéseket és szubjektív véleménynyilvánításokat.
- A tavaly nyáron megjelent „[Médiaszabadság-jelentések értékelése](#)” című átfogó áttekintésünkben olyan 2010 óta közzétett jelentéseket vizsgáltunk meg, amelyek a médiaszabadság vonatkozásában számszerű értékelést (pontozást vagy rangsorolást) tartalmaztak. Ezúttal a Civil Liberties Union for Europe szervezet által kiadott Media Freedom Report-ot is bevontuk az elemzésbe, amely ugyan nem tartalmaz rangsorolást, de szélesíti elemzésünk perspektíváját.

Vezetői összefoglaló

- Az Európai Egyetemi Intézet Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja által kiadott **Médiapluralizmus Monitor az Európai Unió tagállamaiban, valamint egyes tagjelölt országokban igyekszik felmérni a médiapluralizmust fenyegető kockázatokat.** A projekt eredményeképpen 2014 óta minden évben kiadnak egy teljes jelentést, amely az európai szintű tapasztalatokat jeleníti meg, valamint a vizsgált államokat külön értékelő országjelentéseket tesznek közzé.
  - **Négy fő területen állapítanak meg százalékos kockázati értékeket: alapvető védelem, piaci pluralizmus, politikai függetlenség és társadalmi inkluzivitás.** A kockázati értékelés egy **kérdőív pontozásán alapul.** Ezt a Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja által felkért „**helyi szakértői csapat**” végzi el, amely elkészíti a számszerű eredményekhez kapcsolódó szöveges értékelést is. Az így meghatározó szerephez jutó helyi szakértői csapat kiválasztása kapcsán ugyanakkor csak annyit rögzít a jelentés módszertani ismertetője, hogy a médiapluralizmus és médiaszabadság szakértőiről van szó. **A jelentés elkészítésében emellett egy külső szakértői csoport is részt vesz,** amely helyi szakmai érdekeltekből és szakértőkből áll. A csoport tagjainak

tevékenysége arra korlátozódik, hogy **észrevételeket tehetnek a helyi csapat álláspontjával kapcsolatban**, amelyeket azonban a jelentés készítői nem kötelesek figyelembe venni. A kérdőív kitöltése nyomán kapott pontszámokat százalékos értékekké alakítják: **33 százalék alatt alacsony, 34-66 százalék között közepes, 67 százalék felett pedig magas** kockázati minősítést ítélnék meg.

- **A Médiapluralizmus Monitor módszertanával kapcsolatban több hiányosság is megfigyelhető.**
  - **Kérdésként merül fel, hogy a helyi csapat összeállítása mennyiben teszi lehetővé a különböző szakmai álláspontok megjelenítését**, tekintettel arra, hogy abban az Európai Egyetemi Intézet kutatója mellett résztvevő mindkét szakértő a hazai médiahelyzettel kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő szervezet munkatársa.
  - Bár a **külső szakértői csoport tagjainak összetétele** ebből a szempontból **nagyobb diverzitást mutat**, mint a helyi csapaté, **nem biztosított, hogy az általuk képviselt – esetlegesen eltérő – álláspontok megjelenjenek az országjelentésben.**
  - **A különböző nézőpontokat megjelenítő források hiánya megkérdőjelezi a riport elfogulatlanságát.** A jogi elemzés egy része egyetlen szerző – a Mérték Médiaelemző Műhely keretében publikált – munkáin alapul.
- A Freedom House **Freedom in the World** című jelentése **25 indikátor segítségével kívánja felmérni a polgári és politikai szabadságjogok helyzetét** a vizsgált államokban. A projekt keretei között minden évben kiadnak egy globális jelentést, illetve az egyes államokat önállóan értékelő országjelentéseket.
  - **A 25 indikátor** – amelyek közül 15 a polgári, 10 pedig a politikai szabadságjogok helyzetét vizsgálja – **mindegyikét legfeljebb 4 pontos értékeléssel látják el.** Ennek megfelelően a polgári szabadságjogok esetében legfeljebb 60, míg a politikai szabadságjogok tekintetében 40, azaz **összesen legfeljebb 100 pont érhető el.** A **média szabadságát és függetlenségét önálló indikátor vizsgálja**, amely a polgári szabadságjogok helyzetét elemző véleménynyilvánítás és meggyőződés szabadsága nevű alkategóriához tartozik.
  - A legutóbbi országjelentések elkészítésében 132 elemző vett részt, akik javaslatokat tettek az általuk vizsgált ország vagy országok pontozására. A végső pontszámokat „ellenőrző találkozók” keretében alakítják ki, amelyeken a Freedom House munkatársai, valamint szakértő tanácsadók is részt vesznek.
- **Számos, korábbi elemzésünkben már említett módszertani hiányosság továbbra is megtalálható a Freedom in the World aktuális kiadványában.**
  - **A jelentés nem rögzíti egyértelműen, hogy az egyes országok pontszámát mely elemzők állapítják meg**, erre mindössze az elemzők névsorából következtethetünk.
  - A projekt elkészítésében 132 elemző vesz részt, annak keretei között összesen 195 országot és 15 vitatott státuszú területet vizsgálnak, így **előfordulhat, hogy egy elemzőnek akár több állam átfogó értékelésében kell részt vennie.** Emellett csökkenti az elfogulatlan értékelés esélyét, amennyiben csak egy szakértőt vonnak be egy állam pontozásába.
  - A Magyarországról készült **országjelentés ezúttal sem tünteti fel, hogy annak elkészítéséhez milyen forrásokat használtak fel.**
  - Mindemellett felvethető, hogy **az egyes indikátorok 0 és 4 pont közötti értékelése lehetővé teszi-e egy állam médiaviszonyainak komplex értékelését**, az esetleges változások bemutatását, az egyes országok megfelelő összehasonlítását.
- Szintén a Freedom House teszi közzé a **Nations in Transit** című jelentést, amely **Közép-Európa, valamint Közép-Ázsia államaiban igyekszik felmérni a demokrácia állapotát.** A projekt keretében a

vizsgált térség tendenciáit bemutató regionális elemzést, valamint az egyes államokat önállóan értékelő országjelentéseket publikálnak.

- A Nations in Transit 2024-es kiadása a **2023-as év eseményeit értékeli hét indikátoron keresztül**, amelyek egyike a média függetlensége elnevezésű terület. A Freedom House csapata **minden indikátort 1 és 7 pont között osztályoz**, a legkedvezőbb értékelést 7 pont elérése jelenti. A pontszámok átlagolásával számolják ki az adott államok „*demokrácia-pontszámát*” és „*demokrácia-százalékát*”. A jelentés az egyes államokat ez alapján öt „*rezsintípus*” egyikébe sorolja.
- A Nations in Transit jelentésének **módszertanával kapcsolatos hiányosság, hogy az egyes államokat bemutató országjelentéseket továbbra is jellemzően egy vagy legfeljebb két személy készíti**, így felmerülhet annak a kockázata, hogy nem kellően objektív elemzés készül, amely nem mutatja be a különböző álláspontot képviselő szakértők nézőpontjait. A jelentés **nem ismerteti transzparens módon**, hogy az elkészítésében **résztevő személyek pontosan milyen feladatokat töltenek be a pontozás során**.
- A Freedom House által publikált **Freedom on the Net 72 országban vizsgálja az internetszabadság állapotát**. A projekt eredményeként a Freedom House kiad egy – a globális tendenciákat bemutató – teljes riportot, valamint közzéteszi a vizsgált államokat 0-100 pont között értékelő országjelentéseket.
  - A kapott pontszám alapján **a jelentés a szabad, részben szabad és nem szabad kategóriák valamelyikébe sorolja a vizsgált országokat**.
  - A dokumentum **három indikátor mentén pontozza az internet szabadságát**: hozzáférés akadályozása, tartalomkorlátozás és felhasználói jogok megsértése.
- **Több módszertani kritika is megfogalmazható a Freedom on the Net Magyarországról szóló országjelentésével kapcsolatosan**.
  - A dokumentum **bizonyos állításokat akár több éven keresztül is megismétel**, annak ellenére, hogy azok esetenként tárgyi tévedést tartalmaznak. Mindez amiatt is problematikusnak tekinthető, mivel a korábbi állítások ismétlése következtében **a jelentés az általa vizsgált, 2023 júniusa és 2024 májusa közötti időszakon kívül eső eseményeket is bemutat**.
  - A Freedom on the Net **országriportja** – ahogy 2018 óta minden évben – **idén is egyetlen szerző értékelésén alapszik**.
  - **Több szempontból is kritika alá vonható az országjelentés forrásfelhasználása**. Egyrészt a dokumentum továbbra is **nagymértékben támaszkodik a hazai médiaviszonyokat kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő médiumokra és szervezetekre**, másrészt **bizonyos esetekben elavultnak tekinthető forrásokra** – nem elérhető weboldalakra, hatálytalan jogszabályokra, valamint idejélmúlt (például 2007-ben kiadott) dokumentumokra – hivatkozik.
- **A Riporterek Határok Nélkül a World Press Freedom Index jelentés keretében 180 ország esetében vállalkozik a sajtó- és médiaszabadság állapotának felmérésére. A szervezet 0 és 100 pont között értékeli az egyes államokat, majd ennek megfelelően rangsort állít fel közöttük**. Globális riportot, valamint az egyes régiókat vizsgáló jelentéseket is közzétesznek, továbbá a **vizsgált országokról önálló adatlapokon is jellemzést adnak**.
- **A World Press Freedom Index transzparenciáját** – a korábbi évekhez hasonlóan – **nagy mértékben rontja, hogy nem ismert a pontozás alapjául szolgáló kérdőívet kitöltők személye**, illetve az sem, hogy kiválasztásukra milyen szakmai szempontok mentén került sor. Nincs információnk továbbá az államokról szóló adatlapok, valamint a regionális és globális értékelések szerzőiről sem. Jelentősen

csökkenti a projekt szakmai minőségét, hogy **nem érhetők el a jelentések elkészítéséhez felhasznált források.**

- **A Civil Liberties Union for Europe (Liberties)** nevű nem kormányzati szervezet **saját céljaként az európai uniós polgárok alapvető jogainak védelmét nevezi meg.** Európa-szerte kiterjedt tag- és partnerhálózattal rendelkeznek, támogatóik között megtalálható az Európai Bizottság és az Open Society Foundation is. A szervezet **2022 óta adja ki Media Freedom Report című jelentését, amely az Európai Unió bizonyos tagállamaiban vizsgálja a médiaszabadság állapotát és tendenciáit.** A riport önálló módszertannal nem rendelkezik, a vizsgált államokat nem pontozza, azok között rangsort nem állít fel, valamint nem tartalmaz országjelentéseket.
- A Media Freedom Report forrásfelhasználását vizsgálva egyoldalúság tapasztalható. A jelentés rögzíti, hogy a dokumentum a Liberties tag- és társszervezeteitől származó információkon alapszik. **Az egyetlen magyar tagszervezet a Társaság a Szabadságjogokért, így kérdéses, hogy a jelentés készítői figyelembe vettek-e eltérő szakmai álláspontot megjelenítő szakértői és szervezeti véleményeket.**
- A Liberties által kiadott **Media Freedom Report** kivételével az általunk **vizsgált jelentések mindegyike számszerű értékelést, illetve helyezést is megállapít** Magyarországra vonatkozóan.
  - A 2023-as évet vizsgáló **Médiapluralizmus Monitor 72,5,** kerekítve **73 százalékos kockázati értéket határoz meg** Magyarországgal kapcsolatban, amely **1 százalékpontos javulást jelent a tavalyi év 74 százalékos (74,25 százalékról kerekített) eredményéhez képest.**
  - **Magyarország a Freedom in the World** jelentésben tavalyhoz képest rosszabb pontszámot (66 helyett 65 pontot) ért el, **a média függetlensége elnevezésű indikátor** azonban – ahogy 2018 óta minden évben – **idén is 2 pontos értékelést kapott.**
  - A tavalyival megegyező, 3,57-es pontszámot és 43 százalékos értékelést kapott Magyarország a **Nations in Transit 2024-es kiadásában. Változatlan továbbá a média függetlenségére vonatkozó indikátor pontszáma is, amely – 2023-hoz hasonlóan – 3 pont.**
  - Magyarország esetében – a tavalyi évhez hasonlóan – **idén is 69 pontos eredményt állapítottak meg a Freedom on the Net** jelentés keretei között, amelynek következtében az ország továbbra is a részben szabad kategóriába tartozik. Az egyes indikátorok pontszámai szintén változatlanok maradtak.
  - **Hazánk öt helyet javított a Riporterek Határok Nélkül által kiadott World Press Freedom Index rangsorában, a 72. helyről a 67. helyre előrelépve.** Mindez nagyban köszönhető annak, hogy több, korábban előttünk álló állam, így Japán, Andorra és Bosznia-Hercegovina is számottevően rosszabb minősítést kapott, miközben Magyarország értékelése minimálisan (0,02 ponttal) javult.
- A jelentéseket áttekintve megállapítható, hogy azokban **több ténybeli tévedés, tartalmi hiányosság és szubjektív megállapítás is azonosítható.**
  - **Többségük megkérdőjelezi a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság** (a továbbiakban: NMHH vagy Hatóság), **illetve a Médiatanács függetlenségét.** Ezzel szemben elmondható, hogy a médiaszolgáltatásokról és tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.) értelmében a **Hatóság és a Médiatanács önállóan látja el törvényben meghatározott feladatait és kizárólag a törvényeknek alárendelve működik.**
  - A **vizsgált jelentések mindegyike az általuk kormánypárti jelzővel illetett médiumok piaci domináciájáról számol be.** Megállapítható ugyanakkor, hogy a **hazai médiapiac sokszínű, a legjelentősebb piaci szereplők között pedig – mind az online, mind pedig a televíziós piacon –**

számos eltérő álláspontot megjelenítő médium megtalálható. Ahogy az NMHH által kiadott 2023-as Médiapiaci jelentésből is kiolvasható, a jellemzően kormánykritikusnak tartott RTL Híradó továbbra is a legnézettebb hírforrások közé tartozik. Emellett a tíz leglátogatottabb hazai online sajtótermék közül négy is a jellemzően kormánykritikusnak tekintett orgánumok közül került ki.

- A 2024-es Media Freedom Report szerint a *„magyar médiaszabályozás nem korlátozza a médiavállalatok tulajdonlását, nagy médiakonglomerátumok jöhetnek és jönnek is létre”*, miközben az Mttv. **alapelvként rögzíti a tulajdoni monopólium kialakulásának és a piaci verseny indokolatlan korlátozásának megakadályozását**, valamint kifejezett rendelkezéseket tartalmaz a piaci koncentráció megelőzése céljából.
- A 2023-as évet vizsgáló, 2024 júniusában megjelent Médiapluralizmus Monitor úgy fogalmaz, hogy *„a médiaszabályozó 2023-2026-os stratégiája prioritásként említi a médiaműveltséget, de csak homályos leírást ad a tevékenységekről és célokról”*. A **jelentés** ugyanakkor **elhallgatja az NMHH olyan kezdeményezéseit, amelyek célja a médiaműveltség támogatása**. Ide sorolható például a Digipedia elnevezésű online tudástár, a „Mobil a családom?” elnevezésű program, illetve a gyerekaneten.hu és onlineplatformok.hu weboldalak.
- A Médiapluralizmus Monitor **problémaként azonosítja a gyűlöletbeszéd kriminalizálását**, ami ellentmondásosnak tekinthető annak tükrében, hogy a jelentés egyúttal elégtelennek ítéli meg a gyűlöletbeszédrel szembeni fellépést. A büntetőjogi tényállás kapcsán elmondható továbbá, hogy annak jogrendszerbe történő beépítésére az európai uniós elvárásokkal összhangban került sor, alkotmányosságát pedig a magyar Alkotmánybíróság is megállapította. **Mindemellett a jelentés – a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseire hivatkozva – tévesen azt állítja, hogy bizonyos csoportok, így a szexuális kisebbségek és a fogyatékossgal élők nem részesülnek jogi védelemben a gyűlöletbeszédrel szemben.** Ezzel szemben a Büntető Törvénykönyvben a gyűlöletbeszéd kriminalizálását szolgáló **közösség elleni uszítás tényállása védett tulajdonságként külön is nevesíti a fogyatékossgot, a nemi identitást és szexuális irányultságot.**
- A Freedom on the Net jelentés **felveti, hogy bár a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai jogszabály (EMFA) már 2024 májusában hatályba lépett**, annak nemzeti jogba való átültetésére a jelentés által **vizsgált időszak végéig nem került sor**. A riport azonban nem veszi figyelembe, hogy a rendeletek – klasszikus értelemben vett – átültetése az európai uniós jog értelmében nem szükséges. Az EMFA továbbá 2024 tavaszán került elfogadásra, így a vizsgált időszak végéig, azaz **2024. május 31-ig csak igen rövid időszak állt volna a jogalkotó rendelkezésére az esetleges jogi aktusok megalkotására.**
- Jelentősen **csökkentik a Ríporterek Határok Nélkül által kiadott World Press Freedom Index szakmaiságát annak szubjektív és erősen politikai jellegű kijelentései.** Ennek egy szemléletes példája, amikor a magyar miniszterelnököt a *„sajtószabadság ragadozója”* jelzővel illetik.
- Szubjektív és megalapozatlan a Liberties idej jelentésének azon állítása, amely szerint *„a civil szervezetek Bulgáriában, Horvátországban, Észtországban, Görögországban, Magyarországon, Írországon és Olaszországban is a sajtó tagjainak cenzúrázására vagy a véleménynyilvánítás szabadságának más módon történő korlátozására irányuló kísérletekről számoltak be.”*, mivel a dokumentum nem mutat be ennek alátámasztására irányuló eseteket. Emellett a jelentés elmulasztja bemutatni a Büntető Törvénykönyv 2023 májusi módosítását, amely az újságírók védelme érdekében **szűkítette a rágalmozás és becsületsértés tényállását.**

1. A vizsgált jelentések módszertana

1.1. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja – Médiapluralizmus Monitor

- Az Európai Egyetemi Intézet Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja által az Európai Unió pénzügyi támogatásával 2014 óta elkészített **Médiapluralizmus Monitor célja a médiapluralizmust fenyegető kockázatok felmérése az uniós tagállamokban, illetve egyes tagjelölt országokban.** A kutatás keretében egy szabványosított kérdőív pontozása alapján az egyes országokra vonatkozóan **számszerűsített kockázatértékeléseket adnak, valamint publikálják az ezekhez kapcsolódó – a megelőző évet vizsgáló – szöveges országjelentéseket.** Emellett minden évben kiadnak egy, a Médiapluralizmus Monitort bemutató, illetve annak európai szintű tapasztalatait összefoglaló általános vagy teljes jelentést.¹
  - A tagjelölt országok közül Albánia, Montenegró, Észak-Macedónia, Szerbia és Törökország esetében teljeskörűen alkalmazták a projektet, Bosznia-Hercegovináról, Moldováról és Ukrajnáról pontozást nem tartalmazó, úgynevezett előzetes tanulmányokat tettek közzé, Georgiát pedig nem vizsgálták.²
- A Médiapluralizmus Monitor **négy fő területen állapít meg kockázati értéket: alapvető védelem, piaci pluralizmus, politikai függetlenség és társadalmi inkluzivitás.** A százalékos mutató **33 százalék alatt alacsony, 34-66 százalék között közepes, 67 százalék felett magas** kockázati minősítést von maga után.³
- A **kockázati értékek meghatározása** a Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja által összeállított kérdőív kitöltésén alapul. Ezt a **Központ részéről felkért „helyi szakértő csapat” tagjai végzik el,** elsősorban interjúk lefolytatásával és saját adatgyűjtéssel szerzett információk alapján.⁴
  - A kérdőívben összesen 200 – jogi, társadalmi vagy gazdasági típusú – kérdés szerepel, amelyek szubindikátorokba, indikátorokba, végül pedig a már említett fő területekbe rendeződnek. A **kérdések között megtalálhatók** igen-nem válaszlehetőséget felkínáló **eldöntendő,** (jellemzően gazdasági vonatkozású) számadatokkal **kiegészítendő,** valamint alacsony-közepes-magas **kockázat megjelölésére lehetőséget adó kérdések** is. Utóbbiak esetében a kérdőív eligazítást is ad arról, hogy mikor beszélhetünk alacsony, közepes vagy magas kockázatról.⁵
- A **szakértői válaszokat 0 és 1 pont között pontozzák** oly módon, hogy az eldöntendő kérdések esetében 0 vagy 1 pont adható, a kockázati érték megjelölésére lehetőséget biztosító, illetve a kiegészítendő kérdéseknél pedig 0, 0,5 vagy 1 pont ítéhető meg.⁶
  - **A végső eredmények a pontszámok többszöri átlagolásával alakulnak ki:** az azonos területet vizsgáló kérdések pontszámait a szubindikátorokon belül átlagolják, amely megadja a szubindikátor pontszámát. Ezt követően a szubindikátorok átlaga adja meg az indikátorok eredményeit, végül pedig az indikátorok pontszámainak átlaga határozza meg az egyes területek pontszámát. Az így kapott értékeket ezt követően alakítják a kockázati besorolást meghatározó százalékokká (például 0,46 pont 46 százaléknak felel meg).

¹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor. Ismertető. [\[LINK\]](#)

² Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor 2023-ról. Ismertető. [\[LINK\]](#)

³ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 201-214. o. [\[LINK\]](#)

⁴ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor 2023-ról. Kérdőív. [\[LINK\]](#)

⁵ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 202. o. [\[LINK\]](#)

⁶ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 204., 207. o. [\[LINK\]](#)

- A kérdőíven „*nem alkalmazható*” („*not applicable*”) és „*nincs adat*” („*no data*”) válaszok is megadhatók, amelyek értékelése között ugyanakkor eltérés tapasztalható.
  - A „*nem alkalmazható*” válasz megjelölése abban az esetben lehetséges, amennyiben a kérdés az adott országra nem értelmezhető vagy egy korábbi válasz következtében az értelmetlen (például állami támogatás hiányában a támogatás elosztására irányuló kérdés). Az ilyen módon megjelölt válaszokat figyelmen kívül hagyják a kockázatértékelés során.
  - Ezzel szemben a „*nincs adat*” válaszokat jellemzően figyelembe veszik, mivel akár az adathiány ténye is értelmezhető kockázatként. Ezekben az esetekben a helyi csapat feladata annak az eldöntése, hogy az információk rendelkezésre nem állása transzparenciával kapcsolatos problémát jelez-e. Ennek megfelelően a „*nincs adat*” válasz négy különböző kockázati szintet tükrözhet: nagyon alacsony (0 pont), alacsony (0,25 pont), magas (0,75 pont), nagyon magas (1 pont). (Példaként említhetők a piaci pluralizmusra vonatkozó indikátorok, hiszen a pluralizmus megőrzését szolgáló beavatkozás erre vonatkozó adatok hozzáférhetőségét feltételezi.) A négyféle kockázati minősítés mellett úgy is dönthetnek, hogy „*hiányzó adatról*” („*missing data*”) van szó, ami pusztán technikai okból nem elérhető, ezért kivonható az értékelés alól.⁷
- A fentiekből lesűrhető, hogy a Médiapluralizmus Monitor elkészítésének legfontosabb szereplői a kérdőívet kitöltő és a szöveges országjelentéseket készítő helyi csapat tagjai; lokális beágyazottságukat maga a riport is alapvető jelentőségüként írja le. Kiválasztásukról ugyanakkor a módszertant ismertető dokumentum nem számol be részletesen, csupán azt szögezi le, hogy a médiapluralizmus és a médiaszabadság szakértőiről van szó.⁸
- A helyi csapat mellett egy külső szakértői csoport is részt vesz a projektben, amelynek tagjai között helyi szakmai érdekeltek (*stakeholders*) és szakértők találhatók meg. A csoport nem vesz részt a kérdőív kitöltésében és a jelentés megírásában. Feladata az, hogy segítséget nyújtson a helyi csapat számára a kvalitatív értékelést igénylő vagy szenzitív kérdések esetében. A külső szakértők észrevétellel élhetnek a jelentés készítőinek álláspontjával kapcsolatban, a helyi csapatnak azonban ezt nem feltétlenül kell figyelembe vennie, dönthetnek válaszaik módosítása vagy fenntartása mellett is. A módszertani leírás szerint egyes esetekben az országjelentéseket a külső szakértői csapaton kívül, egy további országszakértő is értékeli.⁹
- A forrásfelhasználás kapcsán a módszertani leírás beszámol róla, hogy elsősorban a kérdőíveken keresztül szerzett adatokra támaszkodnak, amelyeket különböző elsődleges források – például interjúk, jogszabályok, kormányzati és nem kormányzati dokumentumok, statisztikai adatbázisok – egészítenek ki. Maga a kérdőív is tartalmaz ajánlásokat, útmutatót a forrásokra vonatkozóan a kitöltők számára. A szöveges országjelentés forrásfelhasználásával kapcsolatos – az eltérő vélemények megjelenítését célzó – érdemi elvárást a helyi csapat számára nem fogalmazzak meg.¹⁰

⁷ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 204-207. o. [\[LINK\]](#)

⁸ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 203. o. [\[LINK\]](#)

⁹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 203. o. [\[LINK\]](#)

¹⁰ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 202-203. o. [\[LINK\]](#); Médiapluralizmus Monitor 2024 kérdőíve. [\[LINK\]](#)

- A legutóbbi **jelentés módszertanát mindössze kis mértékben változtatták meg**, ami elsősorban az egyes kérdések megfogalmazásában érhető tetten. Módosítást eszközöltek például a médiahatóság szankcionálási jogkörét vizsgáló kérdésen.¹¹
- A **Médiapluralizmus Monitor módszertanával kapcsolatban több kritikai észrevétel is megfogalmazható**, amelyekre „*Médiaszabadság-jelentések értékelése*” című, 2023-ban közzétett átfogó elemzésünkben is kitértünk már.¹²
  - A jelentés elkészítése szempontjából meghatározó **helyi csapattal kapcsolatban** – a kiválasztásra vonatkozó szabályok és átláthatóság hiányán túl – **kérdésként merülhet fel, hogy a különböző szakmai álláspontok megjelenítését lehetővé tevő plurális összetételről beszélhetünk-e**, tekintettel arra, hogy a projektet szervező Európai Egyetemi Intézet kutatója mellett az értékelésben résztvevő mindkét szakértő a hazai médiaviszonyokkal kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő Mérték Médiaelemző Műhely munkatársa.¹³
  - Üdvözlendő, hogy a külső szakértői csoport tagjainak összetétele nagyobb diverzitást mutat, mint a jelentést készítő helyi csapaté, **kérdéses azonban, hogy az általuk megfogalmazott álláspontok mennyire jelennek meg a Magyarországot vizsgáló országjelentésben**. Ahogy azt már jeleztük, a projekt módszertani leírása **nem írja elő a külső szakértői vélemények beépítését**, sőt kifejezetten rögzíti, hogy a **helyi csapat mérlegelésén múlik**, figyelembe veszik-e azokat. A Médiapluralizmus Monitor maga is hangsúlyozza, hogy az *„egyes országok jelentései nem feltétlenül tükrözik a segítségüket felajánló szakértők személyes véleményét”*, jelzi továbbá, hogy a helyi csapat által adott válaszokat a szakértők 200 kérdésből mindössze 16 esetében ellenőrizték és véleményezték.¹⁴
  - A forrásfelhasználással kapcsolatban elmondható, hogy **a riport jelentős részben egyoldalú**. A jogi értékelés egy része – ahogyan azt az országjelentés is jelzi – egyetlen szerzőnek a Mérték Médiaelemző Műhely keretében publikált munkáin alapul. **Egyoldalúságot mutat továbbá a dokumentum által felsorolt, az adatgyűjtés során megkérdezett szakértők köre is** (akik nem azonosak a külső szakértői csoporttal). Esetükben a média képviselői között kizárólag a magyar médiaviszonyokkal kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő médiumok munkatársait tüntették fel.¹⁵
  - A jelentést áttekintve megállapítható, hogy az **bizonyos esetekben több évvel ezelőtti forrásokat használt egy-egy kérdés megítéléséhez**, annak ellenére, hogy a 2023-as év értékelését tűzte ki célul. Ennek egy példája, amikor a médiatudatosság kapcsán a jelentés többek között 2016-os és 2017-es dokumentumokra hivatkozva tesz állításokat.¹⁶

¹¹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 210. o. [\[LINK\]](#)

¹² NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 49-53. o. [\[LINK\]](#)

¹³ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 57. o. [\[LINK\]](#)

¹⁴ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 58. o. [\[LINK\]](#)

¹⁵ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 10. o., 46-56. o. [\[LINK\]](#)

¹⁶ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 39. o. [\[LINK\]](#)

1.2. Freedom House – Freedom in the World

- Az 1941-ben alapított Freedom House a „*demokrácia támogatásával és védelmével foglalkozó vezető amerikai szerveztként*” aposztrofálja magát, székhelye jelenleg Washington D.C.-ben található. Tevékenységük során **több mint 200 országról és egyéb jogállású területről publikálnak elemzéseket**, aktivistákat támogatnak, valamint különböző szakpolitikai ajánlásokat tesznek közzé.¹⁷ **Finanszírozásuk jelentős mértékben az Egyesült Államok kormánya által nyújtott támogatásokon alapul**, emellett további hozzájárulásokat kapnak különböző vállalatoktól és alapítványoktól is.¹⁸
- A szervezet által az 1970-es évek óta kiadott **Freedom in the World a polgári és politikai szabadságjogok globális helyzetének áttekintésére vállalkozik**. A 2023-as évre vonatkozó, 2024-ben közzétett „*The Mounting Damage of Flawed Elections and Armed Conflict*” című, regionális és globális helyzetleírást is tartalmazó kiadvány fókuszában a választások és a fegyveres konfliktusok szabadságra gyakorolt hatása áll. A projekt keretében a **Freedom House önállóan, szöveges formában, illetve pontozással is értékeli a vizsgált 195 államot és 15 vitatott státuszú területet**.¹⁹
- A Freedom in the World összesen **25 kérdést vizsgál, amelyek egy-egy indikátornak felelnek meg**. Ezek közül 10 tartozik a politikai, 15 pedig a polgári szabadságjogok területéhez. Az indikátorokat **mindkét területen alkategóriákba (kérdéskörökbe) csoportosították. Politikai szabadságjogok helyzetéhez kapcsolódó alkategóriák a választási eljárás, a politikai pluralizmus és részvétel, a kormányzat működése. Polgári szabadságjogok helyzetéhez kapcsolódó alkategóriák a véleménynyilvánítás és meggyőződés szabadsága, az egyesületi és szervezeti jogok, a jogállamiság, a személyes autonómia és egyéni jogok**.
- A jelentés kifejezetten **a médiaviszonyokkal a – véleménynyilvánítás és meggyőződés szabadsága alkategóriához tartozó – média szabadságát és függetlenségét vizsgáló indikátor keretében foglalkozik**, azzal együtt, hogy médiával kapcsolatos megállapításokkal más indikátorok értékelésében is találkozhatunk.
- **Minden egyes indikátor esetében 4 pont érhető el**. Ennek megfelelően a politikai és polgári szabadságjogok tekintetében 40, illetve 60 pont, összesen pedig 100 pont szerezhető. Az elért összpontszám alapján **az államokat a következő három kategória valamelyikébe sorolják: szabad, részben szabad, nem szabad**.
- A módszertani leírás rögzíti, hogy a Freedom in the World **az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát tekinti kiindulópontjának**. A pontozás kapcsán kifejtik, hogy **a pontszámok változását alapvetően az adott évben bekövetkező jelentősebb egyedi események befolyásolják**.²⁰
- **Az országjelentések elkészítésében ezúttal 132 – egyetemi, tudományos vagy kutatói háttérrel rendelkező – elemző vett részt, akik az általuk vizsgált ország vagy országok pontozására is javaslatot tesznek**.²¹
  - A módszertani leírás szerint az elemzők többek között újságcikkeket, tudományos elemzéseket, nem kormányzati szervezetek által kiadott jelentéseket, valamint helyszíni kutatásból származó eredményeket használnak fel. Az elemzők által megállapított **pontozást** a Freedom House személyzete, valamint szakértő tanácsadók bevonásával megtartott „**ellenőrző találkozók**”

¹⁷ Freedom House: About Us. [\[LINK\]](#)

¹⁸ Freedom House: Financial Statements – Year Ended June 30, 2023. 5. o. [\[LINK\]](#)

¹⁹ Freedom House: Freedom in the World 2024. [\[LINK\]](#); Freedom House: Freedom in the World 2024. Methodology. [\[LINK\]](#)

²⁰ Freedom House: Freedom in the World 2024. Methodology. [\[LINK\]](#)

²¹ Freedom House: Freedom in the World 2024. Methodology. [\[LINK\]](#)

keretében véglegesítik. A végső eredmények így az elemzők, a tanácsadók és a Freedom House által kialakított konszenzus nyomán alakulnak ki.

- A jelentés módszertanára vonatkozóan **korábban tett kritikai észrevételeink a 2024. évi kiadvánnyal kapcsolatban is megfogalmazhatók.**²²
  - Továbbra sem rögzítik egyértelműen, hogy az **egyes országjelentések mely elemzőktől származnak, erre csupán az elemzők névsorából következtethetünk.**²³
  - Tekintettel arra, hogy 195 ország és 15 vitatott státuszú terület értékelésében mindössze 132 elemző vett részt, **egy-egy elemzőnek akár több ország átfogó** – a politikai, illetve a jogrendszer számos elemére kiterjedő – **vizsgálatában kellett részt vennie. Kérdésként merül fel, hogy általános, illetve szűkebb szakterületére vonatkozó szakértelmén túlmenően egyetlen elemző rendelkezhet-e mélyreható ismeretekkel ilyen szerteágazó területeken.** Megállapítható továbbá, hogy **az országjelentések, illetve a pontozás elfogulatlanságának esélyeit is csökkenti, amennyiben mindössze egy szakértőt** – nem pedig különböző területekről érkező és különböző nézőpontokat megjelenítő szakértőket – **vonnak be az értékelésbe.**
  - Kritikaként említhető, hogy a **Magyarországról készült jelentés** – a globális kiadványhoz hasonlóan – **ezúttal sem tünteti fel az értékelés alapjául szolgáló forrásokat.**
  - Az országjelentés **idén is foglalkozik olyan eseménnyel a pontozást alátámasztani hivatott értékelésében, amely kívül esik a vizsgált időszakon.** A médiaszabadságra indikátorához tartozó indoklásban többek között a 2021-es Pegasus-ügyre hivatkoznak.²⁴
  - Végül **felvethető, hogy az egyetlen indikátorhoz kapcsolt, 0 és 4 pont közötti pontozás lehetővé teszi-e egy ország médiaviszonyainak komplex értékelését,** a médiaszabadság állapotában bekövetkezett esetleges változások megfelelő kifejezését, valamint az egyes államok közötti eltérések szemléltetését. A **Magyarország által elért kétpontos eredmény például megegyezik annak az Ecuadornak a pontszámával, ahol 2023-ban halálos fenyegetések miatt öt újságíró kényszerült emigrációba, a sajtó további tagjai pedig a jelentés szerint robbanószerkezeteket tartalmazó küldeményeket kaptak.** 2024 januárjában – tehát az értékelési időszakon kívül – pedig fegyverek foglalták el az egyik ecuadori televízió épületét.²⁵

1.3. Freedom House – Nations in Transit

- A Freedom House 1997 óta adja ki **Nations in Transit jelentését, amelynek célja a demokrácia állapotának bemutatása Közép-Európa és Közép-Ázsia államaiban.** A projekt keretében a teljes térség tendenciáit áttekintő **regionális értékelést, valamint az egyes államokat önállóan vizsgáló országjelentéseket is publikálnak.**²⁶
- A Nations in Transit 2024-es kiadása a **2023. január 1. és 2023. december 31. közötti eseményeket értékeli,** a következő **hét indikátoron keresztül:** nemzeti demokratikus kormányzás, választási eljárás, civil társadalom, független média, önkormányzatiság, bírói függetlenség és keretrendszer és korrupció. Ahogy látható, **mindössze egy indikátor foglalkozik kifejezetten a média helyzetével.** A Freedom

²² NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 34., 42-43. o. [\[LINK\]](#)

²³ Freedom House: Freedom in the World 2024. Acknowledgements. [\[LINK\]](#)

²⁴ Freedom House: Freedom in the World 2024 jelentés Magyarországról. D1 kérdés. [\[LINK\]](#)

²⁵ Freedom House: Freedom in the World 2024: The Mounting Damage of Flawed Elections and Armed Conflict. 10. o. [\[LINK\]](#)

²⁶ Freedom House: Nations in Transit Methodology. [\[LINK\]](#)

House csapata – az országjelentések szerzőivel, a szakértői csoporttal és egy regionális, felülvizsgálatért felelős csoporttal egyeztetve – minden indikátort 1 és 7 pont között osztályoz, oly módon, hogy a 7 pontos értékelés a legkedvezőbb. Az említett szöveges országjelentések is az egyes indikátorok szerint épülnek fel, így **a médiával kapcsolatos megállapításokat a média függetlensége elnevezésű indikátorhoz kötődő fejezetben találjuk.**²⁷

- **Az egyes indikátorok esetében elért pontszámokat átlagolva számolják ki a vizsgált államok úgynevezett „demokrácia-pontszámát”,** amely alapján a Freedom House öt meghatározott „rezsimtípus” valamelyikébe sorolja a vizsgált országokat: konszolidált demokrácia, részben konszolidált demokrácia, átmeneti vagy hibrid rezsím, részben konszolidált autoriter rezsím és konszolidált autoriter rezsím. A pontszámot ezt követően százalékos formában („demokrácia-százalék”) is megjelenítik.²⁸
  - A Nations in Transit módszertana értékelési iránymutatásokat is tartalmaz, amelyek bemutatják, hogy az egyes „rezsímkategóriákba” tartozó államok milyen jellemzőkkel kell, hogy bírjanak.
- A Nations in Transit jelentés **módszertanában az idei évben is több hiányosság azonosítható.**²⁹
  - Továbbra is fennáll a Freedom House azon gyakorlata, amely értelmében az egyes államokat bemutató **országjelentéseket jellemzően egy, legfeljebb két személy készíti.** Így felmerül annak kockázata, hogy **egyoldalú értékelés készül,** amely nem mutatja be az országjelentést készítő szakértőtől eltérő álláspontot megjelenítő személyek és szervezetek nézőpontját.³⁰
  - A jelentés módszertana **nem mutatja be transzparens módon, hogy a résztvevő egyes szereplők** (országjelentés készítője, szakértői tanácsadó testület, regionális szakértők csoportja) **pontosan milyen feladatokat töltenek be a pontozásban.** Mindössze annyit közölnek, hogy a „*Freedom House az országjelentések szerzőivel, a szakértői tanácsadói testülettel és egy regionális szakértői csoporttal konzultálva ad számszerű értékelést minden egyes országra hét indikátor alapján*”.³¹
  - A forrásokat áttekintve elmondható, hogy **a Nations in Transit Magyarországról szóló értékelése jórészt olyan lapokra és szervezetekre hivatkozik, amelyek a magyar médiaviszonyokkal kapcsolatos álláspontokat jellemzően egyoldalúan jelenítik meg.**³² Problematikus továbbá, hogy a Nations in Transit módszertana nem tartalmaz a források kiválasztására vonatkozó iránymutatásokat sem.

1.4. Freedom House – Freedom on the Net

- A Freedom House 2011 óta évente publikálja Freedom on the Net című jelentését, amelynek **2024-es kiadása 72 országban vizsgálja az internet szabadságát.** A projekt keretei között **a szervezet kiad egy – az internetszabadság globális tendenciáit bemutató – teljes jelentést,** valamint **minden vizsgált államról 0-100 pont közötti értékelést adó országjelentést tesz közzé,** amelyben a 100 pontos eredmény a legkedvezőbb. Az országjelentések a pontszámok alátámasztására szolgáló szöveges magyarázatot is tartalmaznak. A kapott pontszám alapján a Freedom House **három kategóriába sorolja az államokat;** azok 100-70 pont között **szabad,** 69-40 pont között **részben szabad,** 39-0 pont között pedig **nem szabad** besorolást kapnak.³³

²⁷ Freedom House: Nations in Transit Methodology. [\[LINK\]](#)

²⁸ Freedom House: Nations in Transit Methodology. [\[LINK\]](#)

²⁹ NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 44. o. [\[LINK\]](#)

³⁰ Freedom House: Nations in Transit 2024 – Acknowledgements. [\[LINK\]](#)

³¹ Freedom House: Nations in Transit Methodology. [\[LINK\]](#)

³² Nations in Transit – Hungary 2024. [\[LINK\]](#)

³³ Freedom House: Freedom on the Net 2024 teljes jelentés. [\[LINK\]](#)

- A Freedom on the Net – korábbi évekhez képest nagyrészt változatlan – módszertani leírása szerint a jelentés által képviselt értékrend kiindulópontját különösen az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 19. cikke által biztosított vélemény és kifejezés szabadsága képezi. **A projekt fókuszában elsősorban az információ szabad áramlása, a véleménynyilvánítás szabadságának védelme, az információhoz való hozzáférés, a magánélet védelme, valamint az online tevékenység miatti, esetleges jogi és jogon kívüli következmények állnak.** A módszertan maga is elismeri, hogy bizonyos alapjogok korlátozása indokolt lehet, amennyiben az megfelel a jogállamiság, valamint az arányosság és szükségesség alapelveinek és egyéb demokratikus biztosítékoknak.³⁴
- A jelentés – 21 kérdés és közel 100 alkérdés segítségével – **három területen igyekszik felmérni az internetszabadság mértékét:** hozzáférés akadályozása, tartalomkorlátozás és felhasználói jogok megsértése.³⁵
  - A **hozzáférés akadályozása** elnevezésű indikátor az internethez való hozzáférés infrastrukturális, jogi, gazdasági és politikai korlátait vizsgálja. A területen legfeljebb 25 pont érhető el.
  - További 35 pont érhető el a **tartalomkorlátozás területén**, amely lényegében az internetes tartalmakra vonatkozó jogi szabályozást, valamint a cenzúra technológiai lehetőségeit tekinti át.
  - A **felhasználói jogok megsértése** területen legfeljebb 40 pontot kaphat a vizsgált állam. Itt a véleménynyilvánítás szabadsága kapcsán érvényesülő jogi védelmet és korlátokat, a megfigyelést és a magánélet védelmét, valamint az online tevékenységhez kapcsolódó jogi és jogon kívüli következményeket vizsgálják.
- **A Freedom House az országjelentések elkészítésére minden állam esetében legalább egy kutatót (vagy szervezetet) kér fel,** akik az általa biztosított képzést követően nyújtják be az **országjelentések tervezeteit**, majd részt vesznek az egyes régiókat elemző értekezleteken, amelyek során felülvizsgálhatják a tervezett pontszámokat. A konzultációk lezárását követően a **Freedom House munkatársai szerkesztik és ellenőrzik a jelentésekben szereplő állítások pontosságát**, valamint még egyszer áttekintik a megítélt pontszámokat.³⁶
- Több olyan kritika is megfogalmazható a jelentés módszertanával kapcsolatosan, amelyekre a 2023 júliusában publikált „*Médiaszabadság-jelentések értékelése*” című elemzés mellett a Freedom on the Net 2023-as kiadását értékelő, 2023. decemberében megjelent dokumentumban is rámutattunk.³⁷
  - A Magyarországról szóló **országjelentés helyenként szóról szóra megismétli a megelőző év, illetve alkalmanként az elmúlt évek riportjainak egyes állításait.** Mindez különösen problematikus a tárgyi tévedést tartalmazó állítások esetében. **Példaként említhető, hogy a riport a 2019-2023 közötti jelentések állítását megismételve tévesen arról ír, hogy a tiltott online szerencsejátékot folytató oldalak letiltását a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) kérheti az internetszolgáltatóktól,** miközben a szerencsejáték felügyeleti tevékenységet 2017. július 6-tól a Szerencsejáték Felügyelet, majd 2021. október 1-től a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága látja el.³⁸

³⁴ Freedom House: Freedom on the Net Research Methodology. [\[LINK\]](#)

³⁵ Freedom House: Freedom on the Net Research Methodology. [\[LINK\]](#)

³⁶ Freedom House: Freedom on the Net Research Methodology. [\[LINK\]](#)

³⁷ NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 44-46. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 8-9. o. [\[LINK\]](#)

³⁸ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B1 kérdés. [\[LINK\]](#); 183/2017. (VII. 5.) Korm. rendelet.; 1991. évi XXXIV. törvény 36/G. §; 2021. évi XXXII. törvény. 1. § (1) bekezdésének c) pontja.

- A hazánk helyzetét bemutató **országjelentés** – az elmúlt hat évhez hasonlóan – **ezúttal is egyetlen szerző**, a Társaság a Szabadságjogokért szervezet munkatársának **értékelésén alapszik**.³⁹ Az elemzésbe bevont szakértők kiválasztásával kapcsolatban felróható a transzparencia hiánya, mivel a jelentést módszertani leírása mindössze annyit közöl, hogy a projektben résztvevő kutatókat a Freedom House kéri fel.⁴⁰
- A forrásokat áttekintve megállapítható, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan **az országjelentés nagyrészt a magyar médiaviszonyokkal kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő weboldalakra és szervezetekre támaszkodik**.⁴¹
- **A jelentés által felhasznált egyes források továbbá elavultnak tekinthetők**. Bizonyos társadalmi csoportok internethez való hozzáférése kapcsán például a jelentés – a megelőző évhez hasonlóan – egy 2007-ben kiadott dokumentumra hivatkozik. Emellett a hivatkozott linkek több esetben is már nem elérhető tartalmakra vagy hatálytalan jogszabályokra mutatnak.⁴²
- A dokumentum **több alkalommal évekkal ezelőtti eseményekről számol be, annak ellenére, hogy az általa vizsgált időszak 2023. június 1. és 2024. május 31. közé esik**. Ennek egyik példája, hogy az online médiumok sokszínűsége kapcsán a Magyar Idők 2019-es, vagyis öt évvel korábban történt átalakulásáról számol be.⁴³
- **A riport továbbra is számos szubjektív állítást tartalmaz, amelyeket gyakran nem saját megállapításokként, hanem idézett véleményekként mutatnak be**. Ezzel kapcsolatban utalhatunk a rágalmazás és becsületsértés tényállásainak – a közügyek sajtóban vagy médiában történő szabad megvitatását szolgáló – dekriminalizálása kapcsán tett (már a 2023-ban kiadott jelentésben is szereplő) megjegyzésre: „*a szakértők üdvözölték a törvényt, bár rámutattak, hogy a módosítás mögött az a politikai szándék állhat, hogy megvédjék a kormánypárti médiakommentárokat az ellenzéki személyiségek ellen indított összehangolt lejárató kampányaik miatt velük szemben indított büntetőeljárásoktól.*”⁴⁴

1.5. Riporterek Határok Nélkül – World Press Freedom Index

- **A Riporterek Határok Nélkül** szervezetét a franciaországi Montpellierben hozták létre 1985-ben, székhelyük jelenleg Párizsban található. A magát nemzetközi nonprofit szervezetként definiáló NGO **célja a weboldalán található leírás szerint, hogy „az újságírás szabadságáért, pluralizmusáért és függetlenségéért tegyen, és védje azokat, akik ezeket az eszméket megtestesítik.**”⁴⁵ A szervezet **finanszírozása nagyjából a francia állam és az Európai Unió támogatásával valósul meg**, emellett azonban **különböző alapítványoktól** – például a Ford Foundation és az Open Society Foundation részéről – **és vállalatoktól is támogatásban részesülnek**.⁴⁶
- A szervezet 2002 óta adja ki **World Press Freedom Index** nevű jelentését, amely **jelenleg 180 államban és területen („territories”)** igyekszik felmérni a sajtó- és médiaszabadság állapotát. A riport a módszertana szerint 0 és 100 pont között értékeli az egyes országokat, majd ez alapján rangsort állít fel közöttük. A legkedvezőbb minősítés 100 pont. A jelentés a megelőző naptári évet vizsgálja, azonban az

³⁹ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Acknowledgements. [\[LINK\]](#)

⁴⁰ Freedom House: Freedom on the Net Research Methodology. [\[LINK\]](#)

⁴¹ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. Hivatkozások. [\[LINK\]](#)

⁴² Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. 7., 13. és 32. hivatkozások. [\[LINK\]](#)

⁴³ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B7 kérdés. [\[LINK\]](#)

⁴⁴ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. C2 kérdés. [\[LINK\]](#)

⁴⁵ Riporterek Határok Között: Who are we? [\[LINK\]](#)

⁴⁶ Ford Foundation: Grants Database. [\[LINK\]](#); Open Society Foundation: Awarded Grants. [\[LINK\]](#); Riporterek Határok Nélkül: Finance and supports. [\[LINK\]](#)

ezen kívül eső, de a megjelenést megelőzően bekövetkező rendkívüli eseményeket – például háborút vagy újságírók elleni súlyos támadást – is figyelembe veszik.

- Az egyes államok pontszáma egy kvalitatív és egy kvantitatív kutatás eredményeképpen jön létre. A Riporterek Határok Nélkül által összeállított, az egyes országokban többek között újságírók, kutatók, akademikusok és emberi jogi aktivisták részéről kitöltött kérdőívek képezik az index kvalitatív kutatáson alapuló részét. A kvantitatív értékelés keretében pedig a szervezet országonként is vizsgálja a médiával és az újságírókkal szembeni esetleges abúzusok és gyilkosságok számát és az egyes esetek súlyosságát.⁴⁷
  - A kvalitatív kutatás alapját jelentő, összesen 117 kérdést tartalmazó kérdőívben öt indikátor mentén értékeli az államokat. A politikai kontextus elnevezésű indikátor a médiára nehezedő politikai nyomást és a média autonómiájának politikusok általi tiszteletben tartását igyekszik felmérni. A jogi keretrendszer kapcsán azt vizsgálják, hogy az újságírók tevékenysége és a média milyen mértékben tekinthető szabadnak a cenzúrával vagy bírósági szankciókkal, valamint a véleménynyilvánítás szabadságának túlzott korlátozásával szemben, illetve mennyire érvényesül az újságírói forrásvédelem. A gazdasági környezet indikátor esetében a média működését akadályozó gazdasági korlátokat elemzik. A szociokulturális környezetre vonatkozó kérdések az újságírókra nehezedő társadalmi és kulturális korlátokat veszik figyelembe. Végül a biztonsággal kapcsolatos kérdések a sajtó tagjait érő lelki és fizikai abúzusokra, elszenvedett szakmai károokra irányulnak.
- A pontozáshoz kapcsolódó szöveges jelentés egy globális értékelésre, illetve a világot regionális bontásban vizsgáló elemzésekre különül el.⁴⁸ Emellett a Riporterek Határok Nélkül weboldalán az egyes országokról szóló – az éves jelentéshez kapcsolódóan rendszerint aktualizált – adatlapokat is találhatunk („country fact-file”), amelyek szöveges értékelés mellett többletinformációként az indikátorok részpontszámait is tartalmazzák.⁴⁹
- A World Press Freedom Index módszertana 2024-ben változatlan maradt, így a korábbi években megfigyelt módszertani hiányosság továbbra is fennállnak.⁵⁰
  - A jelentés transzparenciáját nagy mértékben rontja, hogy – a korábbi évekhez hasonlóan – sem az elemzések készítőinek, sem a kérdőívek kitöltőinek személye nem ismert. Így elmulasztják közölni azt is, hogy az értékelés résztvevőit milyen módszer mentén választják ki és kísérletet tesznek-e a plurális összetétel biztosítására.
  - A globális és regionális jelentések és az adatlapok is nélkülözik az elkészítésükhöz felhasznált forrásokról szóló tájékoztatást. Mindez alapvetően megkérdőjelezi az értékelés szakmaiságát, hiszen hiányoznak az abban megfogalmazott állítások alátámasztására alkalmas tények, illetve adatok. Továbbá ebből következően az sem tudható, hogy a szerzők figyelembe vettek-e eltérő álláspontokat megjelenítő forrásokat.
  - Csökkenti a jelentések átláthatóságát, hogy Riporterek Határok Nélkül weboldalán csak az aktuális adatlap érhető el, amely így nem vethető össze a korábbi kiadásokkal.

⁴⁷ Riporterek Határok Nélkül: Methodology used for compiling the World Press Freedom Index 2024. [\[LINK\]](#)

⁴⁸ Riporterek Határok Nélkül: World Press Freedom Index. [\[LINK\]](#)

⁴⁹ Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. [\[LINK\]](#)

⁵⁰ NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 48-49. o. [\[LINK\]](#)

1.6. Civil Liberties Union for Europe – Media Freedom Report

- A berlini székhelyű, de Brüsszelben is képvisellel rendelkező **Civil Liberties Union for Europe** (Liberties) elnevezésű **nem kormányzati szervezet az európai uniós polgárok alapvető jogainak védelmét határozza meg céljaként**. Tájékoztatásuk szerint ennek jegyében azt kívánják elérni, hogy az Európai Unió jogalkotása során tartsa tiszteletben a szabadságjogokat, lépjen fel az ezeket fenyegető kormányokkal és vállalatokkal szemben és arra használja fel hatásköreit, hogy mindenki számára megkönnyítse jogainak gyakorlását. A Liberties kiterjedt tag- és partnerhálózattal rendelkezik, amely összesen 18 európai uniós ország 20 civil szervezetét tömöríti.⁵¹ Finanszírozásukkal kapcsolatban rögzítik, hogy állami szervektől nem fogadnak el forrásokat. 2023-as éves beszámolójukban támogatóik között nevesítik az Open Society Foundation, a Civitates és az Oak Foundation szervezeteket, valamint az Európai Bizottságot.⁵²
- **A szervezet 2022 óta adja ki Media Freedom Report című jelentését, amely a médiaszabadság állapotát és tendenciáit igyekszik feltárni az Európai Unió egyes államaiban**, bemutatva a megelőző év releváns fejleményeit. A kiadvány három területet vizsgál; ezek a médiaszabadság és -pluralizmus, az újságírók biztonsága és védelme, valamint a szólás- és információszabadság.⁵³
- **A Media Freedom Report-hoz elkülönült országjelentések nem kapcsolódnak, az érintett országokat nem pontozzák, illetve rangsort sem állítanak fel köztük**. A 2024-es kiadás 19 uniós államot vont be az értékelésbe, Magyarország mellett Belgiumot, Bulgáriát, Horvátországot, Csehországot, Észtországot, Franciaországot, Németországot, Görögországot, Írországot, Olaszországot, Litvániát, Hollandiát, Lengyelországot, Romániát, Szlovákiát, Szlovéniát, Spanyolországot és Svédországot vizsgálta.
- **A Liberties által kiadott jelentés önálló módszertannal nem rendelkezik**, az idejű riport csak azt rögzíti, hogy **az a „tag- és társszervezeteitől származó adatokon és információkon alapszik”**.⁵⁴
  - A Liberties **egyetlen magyar tagszervezete a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ)**, így kérdéses, hogy az elemzés elkészítése során figyelembe vették-e egymástól eltérő álláspontot képviselő szakértők vagy szervezetek véleményét.
  - A jelentés nem indokolja a kiválasztott országok összetételét, ugyanakkor megállapítható, hogy Görögország kivételével olyan államokat szerepeltetnek az értékelésben, amelyekben a Liberties helyi tagszervezettel rendelkezik.⁵⁵
- A jelentés elkészítéséhez **felhasznált forrásokat áttekintve elmondható, hogy a Magyarországról szóló megállapítások alátámasztásához elsősorban a magyar médiaviszonyokkal kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő forrásokat használtak fel**.⁵⁶ Az elemzés emellett támaszkodik egyéb médiaszabadság-jelentéseket publikáló szervezetek, például a Riporterek Határok Nélkül, illetve a – Médiapluralizmus Monitor publikáló – Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központjának kiadványaira.

⁵¹ Civil Liberties Union for Europe: About us. [\[LINK\]](#)

⁵² Civil Liberties Union for Europe: Annual Report 2023. 39. o. [\[LINK\]](#)

⁵³ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 3. o. [\[LINK\]](#)

⁵⁴ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 3. o. [\[LINK\]](#)

⁵⁵ Civil Liberties Union for Europe: Our Network. [\[LINK\]](#)

⁵⁶ Lásd: Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 16., 18., 23., 25. o. [\[LINK\]](#)

2. Magyarország pontozása és helyezései a vizsgált jelentésekben

- Az itt bemutatott médiaszabadság-jelentések közül a **Médiapluralizmus Monitor**, a **Freedom in the World**, a **Nations in Transit**, a **Freedom on the Net**, valamint a Riporterek Határok Nélkül által kiadott **World Press Freedom Index** állapít meg számszerű értékelést, illetve helyezést Magyarországra vonatkozóan.
- Ahogyan kifejtettük, a Médiapluralizmus Monitor esetében százalékosan meghatározott kockázati értéket határoznak meg, amely a négy vizsgált területen (alapvető védelem, piaci pluralizmus, politikai függetlenség és társadalmi inkluzivitás) elért eredmények átlagaként alakul ki. A 2023-as évet vizsgáló, **idén kiadott riport a korábbiakhoz hasonlóan magas kockázatúnak minősítette a médiaszabadság és médiapluralizmus magyarországi helyzetét 72,5 százalékos, kerekítve 73 százalékos kockázati mutatóval.** Mindez **1 százalékpontos javulást jelent a tavalyi év 74 százalékos (74,25 százalékról kerekített) eredményéhez képest.** A vizsgált európai uniós tagállamok rangsorában ezzel **Magyarország a 27. helyet érte el**, a teljes – tagjelölt államokat is tartalmazó – rangsorban pedig csak Törökország ért el magasabb kockázati minősítést.⁵⁷
  - **Az alapvető védelem területe** – amely többek között a véleménynyilvánítás szabadságának és az információhoz való jognak a védelmét, valamint a médiahatóság függetlenségét veszi figyelembe – az **előző évhez viszonyítva 1 százalékponttal rosszabb, 57 százalékos minősítést kapott**, amely közepes kockázati besorolásnak minősül. A **piaci pluralizmus helyzetét 3 százalékponttal kedvezőbbnek ítélték meg**, az elért **83 százalék** azonban ezzel együtt is magas kockázatot jelent a projekt kategorizálása szerint. A **politikai függetlenség esetében** a 2022-es év értékelésével **megegyező, 80 százalékos kockázatot állapítottak meg.** A **legjelentősebb változás a társadalmi inkluzivitás kapcsán következett be; az 5 százalékponttal alacsonyabb, 70 százalékos érték** ugyanakkor még mindig a magas kockázati kategóriába tartozik.⁵⁸
  - A Médiapluralizmus Monitort **korábban hat alkalommal alkalmazták teljeskörűen, azaz minden tagállamra kiterjedően.** Ezekre a riportokra **visszatekintve elmondható, hogy Magyarországot a teljes vizsgált időszakban (2016-2022) a legmagasabb kockázatú országok közé sorolták.** Az éves átlagos (kerekítés nélküli) kockázati eredmény 2016-tól 2020-ig 60,75 és 66,25 százalék között mozgott, megközelítve a 67 százalékkal kezdődő magas kockázatot. A 2021-es évet elemző jelentés 65,5 százalékos átlagos eredménnyel csekély mértékű javulást hozott, majd a 2023 júniusában publikált, 2022-es évet értékelő jelentésben számottevően romlott Magyarország minősítése és elérte az addigi legmagasabb, 74,25 százalékos kockázati eredményt.⁵⁹
- A Freedom in the World jelentés 25 indikátor 1 és 4 pont közötti értékelésével igyekszik felmérni a polgári és politikai szabadságjogok állapotát a vizsgált államokban. **Magyarország értékelése 2024-ben 1 ponttal csökkent, 66-ról 65 pontra. A média függetlenségét önállóan vizsgáló indikátor – a megelőző évhez hasonlóan – 2 pontos értékelést kapott.**⁶⁰

⁵⁷ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor teljes jelentése 2023-ról. 165-167. o. [\[LINK\]](#)

⁵⁸ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2022-ről. 2. o. [\[LINK\]](#); 2023-ról. 2. o. [\[LINK\]](#)

⁵⁹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: A Média Pluralizmus Monitor 2014-2022 közötti időszakot vizsgáló Magyarországról szóló országjelentései. [\[LINK\]](#)

⁶⁰ Freedom House: Freedom in the World 2023 – Hungary. [\[LINK\]](#) Freedom House: Freedom in the World 2024 – Hungary. [\[LINK\]](#)

- A Freedom in the World jelentésében **2014-2017 között legfeljebb 16 pont volt elérhető** a médiaviszonyokat is értékelő **véleménynyilvánítás szabadsága elnevezésű területen. 2018-tól legfeljebb 4 pont volt megszerezhető** a média szabadsága és függetlensége tekintetében, amelyet ekkor már **önálló indikátorként** kezeltek.
- **2014-ben 15 pontos értékelést kapott Magyarország, amely 2016-ra 13 pontra csökkent** (és 2017-ben változatlan maradt). 2018-tól kezdődően – az új módszertannak megfelelő értékeléssel – **hazánk minden évben 2 pontot kapott a média szabadságát és függetlenségét értékelő elkülönült indikátorban.**⁶¹
- Miként elemzésünk módszertannal foglalkozó részében is bemutattuk, a Freedom House által publikált Nations in Transit hét indikátor 7 pontig terjedő pontozásával, majd az indikátorok eredményeinek átlagolásával értékeli a demokrácia állapotát az egyes államokban. A kapott eredményt százalékos formában is megjelenítik. **Magyarország összpontszáma (3.57) és százalékos értékelése (43 százalék) a tavalyi évhez viszonyítva változatlan maradt.**
  - Amint azt jeleztük, **a Nations in Transit egy indikátora foglalkozik a média helyzetével, ezért jelen elemzésünkben is az ehhez kapcsolódó pontszámot helyezük középpontba.** A terület az idei évben **3 pontos értékelést kapott, amely** – a teljes pontszámhoz hasonlóan – **megegyezik a megelőző két év eredményével.**
  - **2019-ig a jelenlegihez képest fordított pontozás zajlott,** vagyis a hét pontos eredmény a legkedvezőtlenebb értékelést jelentette. Ugyanakkor a **Freedom House utólag – a jobb összevethetőség érdekében – 2015-ig visszamenően az új módszertan számítási metodikájának megfelelően is közzétette** a Nations in Transit **jelentéseket.** Magyarország 2010-ben 2,75-ös értékelést kapott, amely 2014-re 3,5 pontra romlott. **A visszaesés az új módszertan esetében is folytatódott:** 2015-ben hazánk a 4,25 pontot ért el, amely 2019-re 3,25-ös értékre csökkent, majd **2022-ben elérte a 3-as értéket.**⁶²
- A Freedom House által kiadott Freedom on the Net az internetszabadság állapotát vizsgálja 72 államban, 0-100 pont között értékelve az országok mindegyikét. **Hazánk 2024-ben is részben szabad minősítést és – az előző évivel megegyező – 69 pontot kapott.** Az egyes indikátorok részpontszámai sem változtak: a hozzáférés akadályozása területén 21, a tartalomkorlátozás és a felhasználói jogok megsértése területeken pedig 24-24 pontot ítéltek meg Magyarországnak.
  - **A Freedom on the Net módszertana a 2019-ben kiadott jelentéssel kezdődően nagy mértékben átalakult.** Korábban a 100 pontos eredmény jelentette a legrosszabb értékelést, így 0-30 pont szabad, 31-60 pont részben szabad, 61-100 pont nem szabad minősítést jelentett. A 2019-ben végrehajtott változtatás nyomán a pontozás megfordult; **0-39 pont között nem szabad, 40-69 pont között részben szabad, 70-100 pont között szabad besorolást kapnak a vizsgált államok.** A könnyebb összehasonlíthatóság érdekében a Freedom House utólag már a 2016-os jelentésre visszamenően elkészítette az államok pontszámát az új módszertan alapján.⁶³
  - Magyarországot 2012-től kezdődően vizsgálja a Freedom on the Net jelentés, **értékelésében romló tendencia figyelhető meg.** 2012-ben – a korábbi módszertannak megfelelően – 19 pontot kapott, amely 2015-re 24 pontra romlott. A módszertan megváltozását követően is többszöri visszaesés

⁶¹ Freedom House: Publication Archives. [\[LINK\]](#); Freedom in the World 2024 – Hungary. [\[LINK\]](#)

⁶² Freedom House: Nations in Transit. [\[LINK\]](#)

⁶³ Freedom House: Publication archives. [\[LINK\]](#)

következett be: 2016-ban 73 pontot kapott hazánk, amely **2022-re** – az ekkor már kedvezőtlenebbnek számító – **69 pontra csökkent. Ezzel Magyarország átkerült a részben szabad besorolást kapó országok közé.** Az összpontszám és az annak megfelelő minősítés 2022 óta változatlan.

- A Riporterek Határok Nélkül által kiadott World Press Freedom Index kvalitatív és kvantitatív vizsgálat segítségével 0 és 100 pont között értékeli az egyes államokat, majd a kapott pontszám alapján rangsort állít fel a vizsgált 180 állam és terület között. **Magyarország annak ellenére tudott a 72-ről a 67. helyre előrelépni, hogy a kapott pontszáma csak minimálisan (0,02 ponttal) javult.** Mindez annak köszönhető, hogy több, korábban hazánk előtt álló ország, mint például Bosznia-Hercegovina, Andorra és Japán idén számottevően rosszabb minősítést kapott, visszaesve a szervezet rangsorában.⁶⁴
  - A Nations in Transit jelentéshez hasonlóan a World Press Freedom Index módszertana is megváltozott 2013-tól kezdődően: korábban a 0, míg 2013-tól a 100 pontos értékelés számított a legkedvezőbbnek.⁶⁵ A jobb összehasonlíthatóság érdekében a következőkben csupán a rangsorban elfoglalt helyezés alakulását tekintjük át.
  - **Bár 2010-ben Magyarország a 23. helyen zárt a rangsorolásban,** a 2011-12-es évek együttes értékelésében Magyarország a 40. helyre került. A nagymértékű visszaesés tovább folytatódott 2013-ban, amikor hazánk további 16 helyet rontott. Magyarország a **2021-ben kiadott értékelésben kapta a legkedvezőtlenebb értékelést, amikor a 92. helyen zárt. Ezt követően folyamatos javulás volt megfigyelhető:** hazánk 2022-ben a 85., 2023-ban a 72., majd 2024-ben a 67. helyet szerezte meg a World Press Freedom Index rangsorában.⁶⁶ Az utóbbi években elért némileg kedvezőbb helyezéseket ugyanakkor nem tükrözi a szervezet által kiadott, erősen kritikus adatlap.⁶⁷

3. A vizsgált jelentések Magyarországról szóló tárgyi tévedései és szubjektív véleménynyilvánításai

- **A vizsgált jelentések többsége megkérdőjelezi az NMHH, illetve a Médiatanács függetlenségét.**⁶⁸ A 2023-as évet vizsgáló Médiapluralizmus Monitor az „egypárti” jelzővel illeti a Médiatanácsot, míg a Riporterek Határok Nélkül által kiadott, Magyarországról szóló adatlap szerint a Hatóság „*a kormánypárt teljes irányítása alatt áll*”.⁶⁹ Hasonlóan fogalmaz a Liberties jelentése is: „*A Médiatanács továbbra is szilárdan Orbán Viktor miniszterelnök és kormánypártja, a Fidesz befolyása alatt áll*”.⁷⁰ Az idei Nations in Transit országjelentés abból vezeti le a Médiatanács és NMHH függetlenségének hiányát, hogy állításuk szerint azok nem szankcionálták a közszolgálati médiát és az általuk kormánypártinak nevezett médiumokat.⁷¹ A 2024-es Freedom on the Net országjelentés az International Press Institute elnevezésű szervezet 2019-es jelentésére hivatkozik, amely kétségbe vonja az NMHH, illetve a Médiatanács függetlenségét és transzparens működését.⁷²

⁶⁴ Riporterek Határok Nélkül: World Press Freedom Index 2024. [\[LINK\]](#)

⁶⁵ Riporterek Határok Nélkül: World Press Freedom Index 2013. Methodology. [\[LINK\]](#)

⁶⁶ Riporterek Határok Nélkül: World Press Freedom Index. [\[LINK\]](#)

⁶⁷ Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. [\[LINK\]](#)

⁶⁸ Lásd: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 53., 61-63. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 12. o. [\[LINK\]](#)

⁶⁹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 17. o. [\[LINK\]](#); Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. Legal Framework. [\[LINK\]](#)

⁷⁰ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 19. o. [\[LINK\]](#)

⁷¹ Freedom House: Nations in Transit 2024 – Hungary. Independent Media. [\[LINK\]](#)

⁷² Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. A5 kérdés. [\[LINK\]](#)

- Az NMHH-t létrehozó Mttv. értelmében a **Hatóság önálló szabályozó szerv, amely kizárólag a törvényeknek van alárendelve, feladatát és hatáskörét ennek megfelelően önállóan, a jogszabályoknak megfelelően gyakorolja.**⁷³
- Hasonló garanciális szabályokat rögzít az Mttv. a **Médiatanács** kapcsán, amely a **Hatóság önálló hatáskörű, az Országgyűlés felügyelete alatt álló szerve, tagjai csak a törvényeknek vannak alárendelve és tevékenységük körében nem utasíthatók.** A Médiatanács tagjainak, illetve elnökének **megválasztását szigorú eljárásjogi és összeférhetetlenségi szabályok biztosítják.** Ennek megfelelően, bár a kétharmados parlamenti felhatalmazás valóban szélesebb körű döntési lehetőséget biztosít, ebből nem következik, hogy bármely nem kormányzati szerv a kormány irányítása alatt állna.⁷⁴
- **Egyértelmű tárgyi tévedés található a Nations in Transit országjelentésben** a Hatóság, illetve a Médiatanács szankcionálási gyakorlatával kapcsolatban. A dokumentum állításával szemben ugyanis a közszolgálati média és – az általuk kormánypárti jelzővel illetett – Közép-európai Sajtó és Média Alapítvány esetében is sor került bírság kiszabására **a vizsgált 2023-as évben.**⁷⁵
- **Az elemzett jelentések az általuk kormánypárti jelzővel illetett médiumok piaci túlsúlyáról számolnak be.**⁷⁶ A Nations in Transit Magyarországról szóló jelentése úgy fogalmaz, hogy „a Közép-európai Sajtó és Média Alapítvány (KESMA) égisze alatt működő **kormánypárti médiumok továbbra is uralják a médiatájképet.**”⁷⁷ A Riporterek Határok Nélkül értékelése szerint „a Fidesz [...] ellenőrzi az ország médiumainak 80 százalékát.”⁷⁸ Hasonló megállapítást tesz a Liberties 2024-es jelentése, a Freedom in the World 2024-es országjelentése, illetve a Médiapluralizmus Monitor 2024-ben kiadott riportja is.⁷⁹
  - A jelentések állításaival szemben **elmondható, hogy a hazai médiapiac sokszínű, a legjelentősebb piaci szereplők között pedig számos eltérő álláspontot megjelenítő médium megtalálható.** Ahogy az az NMHH 2023-as Médiapiaci jelentéséből is kiolvasható, a jellemzően **kormánykritikusnak tartott RTL Híradó továbbra is a legnézettebb hírműsorok közé tartozik,** az egyetlen televíziós hírforrásból tájékozódó nézők legnagyobb arányban ezen csatorna hírműsorait követik, a csatorna híreit heti rendszerességgel követők pedig közel kétharmadát adják a televíziós hírforrásból tájékozódók teljes csoportjának.⁸⁰
  - Hasonló helyzettel találkozhatunk az **online hírpiacon** is, ahol **szintén meghatározó szerepet töltenek be az eltérő álláspontot megjelenítő médiumok:** a tíz leglátogatottabb hazai online sajtótermék közül négy (24.hu; telex.hu; hvg.hu; és 444.hu) is a jellemzően kormánykritikusnak tekintett orgánumok közül került ki.⁸¹ Továbbá a közvélemény tájékozódásában egyre nagyobb jelentőséggel bíró online

⁷³ Mttv. 109. §

⁷⁴ Mttv. 123-127. §

⁷⁵ Lásd például: A Médiatanács 37/2023. (I. 24.) számú döntése [\[LINK\]](#); A Médiatanács 740/2023. (X. 17.) számú döntése. [\[LINK\]](#); A Médiatanács 445/2023. (VI. 13.) számú döntése. [\[LINK\]](#)

⁷⁶ Lásd: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 58., 73. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 9., 14. o. [\[LINK\]](#)

⁷⁷ Freedom House: Nations in Transit 2024 – Hungary. Independent Media. [\[LINK\]](#)

⁷⁸ Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. Political context. [\[LINK\]](#)

⁷⁹ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 11-12. o. [\[LINK\]](#); Freedom House: Freedom in the World 2024 – Hungary. [\[LINK\]](#); Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 7. o. [\[LINK\]](#)

⁸⁰ NMHH: Médiapiaci jelentés 2023. 159. o. [\[LINK\]](#)

⁸¹ NMHH: Médiapiaci jelentés 2023. 95. o. [\[LINK\]](#)

audiovizuális szegmensen belül – elsősorban a YouTube csatornák között – is számos, a kormányzattal szemben kritikus, nagy nézettségű tartalom-előállító van jelen.

- A Médiapluralizmus Monitor – elismerve, hogy a törvény alkalmazásában még nincsenek tapasztalatok – a **Szuverenitásvédelmi Hivatalt** létrehozó, a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény kapcsán – a Helsinki Bizottságra, a Lakmusz nevű portálra, valamint a Velencei Bizottságra hivatkozva – **megjegyzi, hogy az „komoly veszélyt jelent kormánykritikus hangokra.”**⁸² A Freedom on the Net 2024-es jelentése által bemutatott bírálókat szerint a törvény „*elriasztja a polgárokat a nyilvánosságban való részvételtől.*”⁸³ A Freedom in the World 2024-es kiadása szerint médiajogi szervezetek aggodalmukat fejezték ki, hogy a törvény rendelkezései „*veszélyeztetik a független magyarországi médiumokat és súlyosan korlátozhatják működési lehetőségeiket.*”⁸⁴ Hasonlóan fogalmaz a Riporterek Határok Nélkül által kiadott Magyarországról szóló adatlap is.⁸⁵ A Liberties által publikált Media Freedom Report, valamint a Nations in Transit a Hivatal jelentéseivel szembeni **jogorvoslat hiányát tartják aggályosnak.**⁸⁶
  - A **Szuverenitásvédelmi Hivatallal** kapcsolatosan megjegyzendő, hogy azt a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény **egy elemző, értékelő, javaslattevő és vizsgálati tevékenységet folytató államigazgatási szervként** határozza meg, amely ennek megfelelő vizsgálati jogkörökkel rendelkezik. A Hivatal jogi kötőerővel rendelkező döntést nem ad ki, és még **abban az esetben sem szankcionálhatja a vizsgált szervet, amennyiben az megtagadja az együttműködést.**⁸⁷
  - **Magyarország Alaptörvénye**, illetve a magyar jogrendszer eljárásjogi szabályai **szerint jogorvoslattal a bírósági, hatósági és más közigazgatási döntésekkel szemben lehet élni.** Ebből következően a jogorvoslati lehetőség hiányát indokolatlan számonkérni a szabályozáson, hiszen – ahogyan utaltunk rá – a Hivatal jogi kötelező erővel bíró döntéseket nem hoz.⁸⁸
- A **Liberties** jelentésének megfogalmazása **szerint „a magyar médiaszabályozás nem korlátozza a médiavállalatok tulajdonlását, nagy mediakonglomerátumok jöhetnek és jönnek is létre, amelyek elfedik a tulajdonosi információkat.”**⁸⁹ Emellett a **Médiapluralizmus Monitor** 2023-as évet vizsgáló jelentése **kitér a Médiatanács szakhatósági eljárására**, amelyre a Gazdasági Versenyhivatal általi összefonódás-vizsgálat során kerül sor, ha a vállalkozások vagy legalább két érintett vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek és elsődleges céljaik a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóterméken keresztül. A riport ennek kapcsán **kijelenti, hogy „a Médiatanács véleménye kötelező a Gazdasági Versenyhivatalra nézve.”**⁹⁰
  - A Liberties állításával szemben **az Mttv. alapelveként rögzíti a tulajdoni monopólium kialakulásának, valamint a piaci verseny indokolatlan korlátozásának megakadályozását,**

⁸² Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 40. o. [\[LINK\]](#)

⁸³ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B6 kérdés. [\[LINK\]](#)

⁸⁴ Freedom House: Freedom in the World 2024 – Hungary. [\[LINK\]](#)

⁸⁵ Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. Legal Framework. [\[LINK\]](#)

⁸⁶ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 25. o. [\[LINK\]](#); Freedom House: Nations in Transit 2024 – Hungary. Independent Media. [\[LINK\]](#)

⁸⁷ A nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény 1-2. §

⁸⁸ Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (7) bekezdése.

⁸⁹ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 15. o. [\[LINK\]](#)

⁹⁰ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 21. o. [\[LINK\]](#); [Lásd még:](#) NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 64-65. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 14. o. [\[LINK\]](#)

továbbá kifejezett rendelkezéseket tartalmaz a piaci koncentráció megelőzése érdekében. A meghatározott éves átlagos közönségaránnyal rendelkező – nem tematikus kereskedelmi – lineáris audiovizuális, illetve lineáris rádiós médiaszolgáltatók vonatkozásában a törvény megtiltja, hogy a tulajdonos, továbbá a médiaszolgáltató bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személy vagy vállalkozás új médiaszolgáltatást indítson vagy médiaszolgáltatást végző vállalkozásban részesedést szerezzen. A jogszabály azt is kimondja, hogy a Médiatanács köteles megtagadni szakhatósági hozzájárulás megadását olyan esetben, amikor a fenti a korlátozás által érintett szolgáltató médiaszolgáltatást végző vállalkozásban kíván részesedést szerezni. Az Mttv. emellett a médiapiac sokszínűségének növelésére irányuló többletkötelezettségeket (például a műsorstruktúra módosítása, a magyar, illetve a független műsorkészítők által előállított műsorszámok arányának növelése) is megállapít az érintett tulajdonosok számára.⁹¹

- **A Médiapluralizmus Monitor pontatlanul fogalmaz a Médiatanács szakhatósági hozzájárulása** kapcsán, amely **az Mttv. 171. § (4) bekezdése** alapján ugyan köti a versenyhatóságot, „*de ez nem zárja ki, hogy a Gazdasági Versenyhivatal olyan összefonódást tiltson meg, amelyhez a Médiatanács szakhatósági hozzájárulást adott, függetlenül a Médiatanács által esetlegesen előírt feltételtől, vagy a Médiatanács által meg nem határozott [...] feltételt vagy vállalás teljesítésére vonatkozó kötelezettséget írjon elő.*” A versenyhatóság tehát a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán a Médiatanács hozzájárulása nélkül nem engedélyezheti az összefonódást, ugyanakkor a hozzájárulás megléte esetén is megakadályozhatja azt.
- **A Médiapluralizmus Monitor a Médiatanács Támogatási Programjának átláthatóságát kritizálja** és azt állítja, hogy „*a pénzek elosztására vonatkozó kritériumokról [...] nincs információ*”.⁹²
  - Ezzel szemben a Támogatási Program saját **tájékoztató weboldalán hozzáférhető az általános pályázati feltételek** és az adott eljárásra vonatkozó speciális szabályokat tartalmazó **pályázati felhívások**, valamint a **Támogatás-ellenőrzési szabályzat**. A pályázati felhívásokból megismerhetők a tartalmi értékelés alapját képező szempontok.⁹³
- A 2023-as évet vizsgáló **Médiapluralizmus Monitor értékelése szerint** „*a mediaszabályozó 2023-2026-os stratégiája prioritásként említi a médiaműveltséget, de csak homályos leírást ad a tevékenységekről és célokról*”.⁹⁴
  - **Az országjelentés nem tesz említést a médiaműveltség támogatásának stratégiai célját szolgáló, az NMHH által az elmúlt időszakban elindított kezdeményezésekről.** Ezek közé tartozik a **Digipedia** nevű digitális tudástár, amely az online világ kihívásainak megismeréséhez és a digitális készségek fejlesztéséhez nyújt szakértők által hitelesített, gyakorlatias információkat magyar nyelven. A weboldal tartalma kiterjed a gyermekvédelem, az internetes veszélyek, az online pénzügyek, az adatvédelem és az innováció témakörére. Megemlíthető a „**Mobil a családom?**” elnevezésű – országjáró tájékoztató kampánnyal egybekötött – program, amelynek keretében a Hatóság egyszerű tanácsokkal segíti a családokat a mobileszközök online világa és a családi élet

---

⁹¹ Mttv. 67-68. §

⁹² Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 37. o. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 73. o. [\[LINK\]](#)

⁹³ Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanács Támogatási Program weboldala. [\[LINK\]](#)

⁹⁴ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 39. o. [\[LINK\]](#)

közötti egyensúly megteremtésében. Kiemelhetők továbbá az **onlineplatformok.hu** és a **gyerekaneten.hu** **információs oldalak**: előbbi az online platformok tudatos és biztonságos használatához kínál ismereteket, utóbbi pedig kifejezetten a szülőket támogatja gyermekeik online biztonságának megteremtésével összefüggésben.⁹⁵

- A **Médiapluralizmus Monitor** országjelentése a **médiahatóság függetlenségével** és hatékonyságával **foglalkozó indikátor kapcsán megjegyzi, hogy a Médiatanács több alkalommal is jogsértést állapított meg olyan médiatartalmak esetében, amelyek nem feleltek meg a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény rendelkezéseinek**. Példaként a Netflix egyik műsorszámát említi, amellyel kapcsolatban helytelen korhatárbesorolás miatt indított vizsgálatot az NMHH.⁹⁶ A Freedom in the World aktuális országjelentése szintén kritizálta a jogszabályt, amely álláspontjuk szerint **„megtiltotta a nemi és szexuális sokszínűség megvitatását az iskolákban, a médiában, a reklámokban és más nyilvános helyeken.”**⁹⁷ A Freedom on the Net 2024-es országjelentése szerint továbbá a Médiatanács több alkalommal is arra használta fel a 2021-es gyermekvédelmi célú törvénymódosítást, hogy „LMBT-tartalmak” 18 éven aluliak számára történő bemutatásának korlátozását kérje a joghatóságán kívül eső platformok esetében.⁹⁸
  - Miként azt már kifejtettük, az Mttv. rögzíti, hogy **az NMHH önálló szabályozó szerv, amely kizárólag a törvénynek van alárendelve**. A Hatóság ennek megfelelően a **mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezéseket alkalmazza; így jár el a korhatárbesorolással kapcsolatos szabályok érvényesítésekor is.**⁹⁹ Mindez nem érinti az intézmény függetlenségének kérdését. A jelentés által említett konkrét esetben a Médiatanács úgy látta, hogy a bejelentés alapján vizsgált rajzfilmet a magyar szabályozás értelmében csak „12 éven aluliaknak nem ajánlott” besorolással lehetett volna elérhetővé tenni, az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv (AVMS-irányelv) joghatósági előírásainak megfelelően pedig úgy döntött, hogy a Netflix International B.V. médiaszolgáltató letelepedési helye szerinti holland társhatóságot értesíti vizsgálat lefolytatását kérve.¹⁰⁰
  - Az Mttv. rendelkezéseit is módosító 2021. évi LXXIX. törvény a Freedom in the World megállapításával szemben **nem tiltotta meg a nemi és szexuális sokszínűség megvitatását a médiában, hanem szigorúbb életkorbesorolási szabályok alkalmazását várja el meghatározott tartalmakkal szemben.**¹⁰¹

⁹⁵ NMHH: Digipedia. [\[LINK\]](#); NMHH: Mobil a családom? [\[LINK\]](#); NMHH: Onlineplatformok.hu [\[LINK\]](#); NMHH: Gyerekaneten.hu [\[LINK\]](#)

⁹⁶ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 17. o. [\[LINK\]](#)

⁹⁷ Freedom House: Freedom in the World 2024 – Hungary. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 11. o. [\[LINK\]](#)

⁹⁸ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B3 kérdés. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 11. o. [\[LINK\]](#)

⁹⁹ Mttv. 9. §.

¹⁰⁰ A Médiatanács 756/2022. (IX. 6.) számú döntése [\[LINK\]](#); Az NMHH közleménye. Médiatanács: 12 éven aluliaknak nem ajánlott a Jurassic World. 2022. 09. 08. [\[LINK\]](#); Jegyzőkönyv a Médiatanács 2022. szeptember 6-án megtartott üléséről. [\[LINK\]](#); Az európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve. a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) [\[LINK\]](#); Mttv. 182. § (b) és (ba) pontjai.

¹⁰¹ Mttv. 9. § (6) bekezdés.

- A Médiapluralizmus Monitor aktuális jelentése beszámol arról, hogy „*a napilapok számára 2024-ben új áfatörvényt vezetnek be*”, ami „*aránytalanul előnyös lesz a kormánypárti médiának, mivel a legtöbb napilap (például a Magyar Nemzet, a Bors és a helyi napilapok) a KESMA/Mediaworks tulajdonában van.*”¹⁰²
  - Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) **módosítása** minden olyan napilap számára kedvezményt biztosít, amely legalább hetente négy alkalommal jelenik meg.¹⁰³ A jogszabályváltoztatás **mögött a Magyar Lapkiadók Egyesületének kezdeményezése áll**, a jogszabály indokolása szerint a „*csökkentett ÁFA kulcs célja, hogy támogassa mindenki számára a sokszínű információhoz való hozzáférést, a kultúrafogyasztást, a széleskörű tömegtájékoztatást és ösztönözze a médiapluralizmust. Az írott sajtó a sokszínű tájékoztatás alapja, az olvasóknak még mindig egy jelentős része a nyomtatott lapokból jut fontos napi információhoz, így az újság továbbra is a demokratikus közélet elengedhetetlen eleme.*”¹⁰⁴ A Médiapluralizmus Monitor figyelmen kívül hagyja a **jogszabálymódosítás célját**, ami az információhoz való hozzáférés, valamint a médiapluralizmus elősegítése, és az érintett médiumok vélt politikai hovatartozása alapján **ítéli meg a közpolitikai intézkedés helyességét.**
  - **A jelentés saját korábbi megállapításával is önellentmondásba kerül:** Médiapluralizmus Monitor 74 százalékos, magas kockázatot azonosít a média fenntarthatósága esetében, amelynek egyik okaként az **elégtelessé mértékű állami támogatást határozza meg.**¹⁰⁵ Ezzel szemben **a jelentés itt kritikával illet egy olyan törvényt módosítást, amely a média egyik tradicionális formájának biztosít kedvezményt, elismerve annak lényeges szerepét.**
  - A nulla százalékos áfakulcs bevezetésére az az Európai Unió Tanácsa által 2022. április 5-én közzétett, 2022/542. irányelv ad lehetőséget, amely a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv rendelkezéseit módosította. Az **irányelv módosítása lehetővé teszi, hogy a tagállamok meghatározott termékértékesítésre és szolgáltatásnyújtásra – így a folyóiratokra is – kedvezményes hozzáadottérték-adó mértéket alkalmazzanak.**¹⁰⁶
  - Nemzetközileg sem példátlan a nulla százalékos hozzáadottérték-adó bevezetése a nyomtatott sajtótermékek számára; az elmúlt években erre került sor **az Egyesült Királyságban és Írországra is.**¹⁰⁷ Megjegyezzük, hogy az Írországról szóló, a 2023-as évet vizsgáló Médiapluralizmus Monitor nem illeti kritikával az ír intézkedést, illetve nem vizsgálja a kedvezményezett szektor tagjainak vélelmezett világnézeti elkötelezettségét.¹⁰⁸

¹⁰² Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 30. o. [\[LINK\]](#)

¹⁰³ 3/B. számú melléklet a 2007 évi CXXVII. törvényhez.

¹⁰⁴ Indokolások Tára. 84. szám. 970. o. [\[LINK\]](#)

¹⁰⁵ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 23. o. [\[LINK\]](#)

¹⁰⁶ A Tanács (EU) 2022/542 irányelve (2022. április 5.) a 2006/112/EK és az (EU) 2020/285 irányelvnek a hozzáadottértékadó-mértékek tekintetében történő módosításáról. [\[LINK\]](#)

¹⁰⁷ Value Added Tax Act 1994, Schedule 8. [\[LINK\]](#); Irish Tax and Customs: Tax and Duty Manual – Printing and Printed Material. [\[LINK\]](#); Printed matter and photography. [\[LINK\]](#)

¹⁰⁸ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Írországról szóló jelentése 2023-ról. 22. o. [\[LINK\]](#)

- A **Médiapluralizmus Monitor** a korábbi években publikált egyes jelentésekhez hasonlóan **azt állítja**, hogy *„a magyar törvények nem tartalmazzak semmilyen szabályozást az újságírók online zaklatása ellen”*.¹⁰⁹
  - Ezzel szemben elmondható, hogy **a magyar jogrendszerben 2007 óta megtalálható a zaklatás büntetőjogi tényállása**. A szabályozás **minden természetes személy számára védelmet nyújt** a bűncselekménnyel szemben, tekintet nélkül a sértett foglalkozására és arra, hogy a zaklatásra online vagy más formában került-e sor. **A sajtó online zaklatásnak kitett munkatársai** ennek megfelelően **az általános szabály szerint a nyomozóhatósághoz fordulhatnak**.¹¹⁰
  - **Emellett** megemlíthető, hogy **Magyarországon az újságírók védelmét több jogszabály is biztosítja**. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) rendelkezik az információforrás védelméről (6. §), a szerkesztői és újságírói szabadságról (7. §), valamint az újságírói munka során elkövetett jogsértések esetén a felelősségre vonás alóli mentesülés speciális esetköreiről (8. §).
- A **Médiapluralizmus Monitor** magas kockázati értéket azonosít a dezinformáció és **gyűlöletbeszéd elleni védelem elnevezésű indikátor területén**. A jelentés az Article 19 nevű szervezetet idézi ezzel kapcsolatban, amely **megállapítja**, hogy *„a védett tulajdonságok Polgári Törvénykönyvben szereplő listája kimerítő, és tartalmazza a magyar nemzetet, a nemzeti, etnikai, faji és vallási csoportokat. Más csoportok – például az **LBMTQI személyek vagy a fogyatékossgal élők – nem részesülnek védelemben.**”*¹¹¹
  - **A jelentés** a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) személyiségi jogok közösség tagjaként történő érvényesítéséről szóló rendelkezését értékeli, miközben **nem számol be arról a tényről, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (Btk.) a gyűlöletbeszéd kriminalizálását szolgáló közösség elleni uszítás tényállása külön is nevesíti a fogyatékossgot, a nemi identitást, valamint a szexuális irányultságot, mint védett tulajdonságot**.¹¹² A Médiapluralizmus Monitor ezzel azt a látszatot kelti, mintha bizonyos csoportok számára nem lenne biztosított a gyűlöletbeszéddel szembeni védelem.
  - Megjegyezhető továbbá, hogy **az országjelentés összességében ellentmondásos álláspontot alakít ki a gyűlöletbeszéddel szembeni fellépés kapcsán**: az alapvető védelemmel foglalkozó korábbi fejezetében még **problematikusnak nevezi a gyűlöletbeszéd kriminalizálását**, majd a társadalmi inkluzivitással kapcsolatos értékelésében **elégtelessé minősíti a jelenséggel szembeni magyarországi intézkedéseket**.¹¹³ A gyűlöletbeszéd tényállásának büntetőjogba emelésére vonatkozó kritika kapcsán emellett érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy a **közösség elleni uszítás kriminalizálásával a jogalkotó egy – az Európai Unió Tanácsának 2008/913/IB kerethatározatában foglalt – európai uniós elvárásnak tett eleget**.¹¹⁴ Továbbá a 30/1992. (V. 26.) számú AB határozatban az **Alkotmánybíróság is megállapította a gyűlöletbeszéd kriminalizálásának**

¹⁰⁹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 11. o. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 66. o. [\[LINK\]](#)

¹¹⁰ Btk. 222. §.

¹¹¹ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 41. o. [\[LINK\]](#)

¹¹² Btk. 332. § c) pont

¹¹³ Európai Egyetemi Intézet. Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központja: Médiapluralizmus Monitor Magyarországról szóló jelentése 2023-ról. 14., 34. o. [\[LINK\]](#)

¹¹⁴ A Tanács 2008/913/IB kerethatározatának 1. cikkének (1) bekezdése. [\[LINK\]](#)

alkotmányosságát, tekintettel arra, hogy a „*tilalmazott magatartásnak a korábban elemzett, az egyént és a társadalmat érintő hatásai, következményei olyan súlyosak, hogy más felelősségi formák, így a szabálysértési vagy polgári jogi felelősségi rendszerek eszközei elégtelenek az ilyen magatartások tanúsítóival szemben.*”¹¹⁵

- A 2024-es Freedom on the Net országjelentése megismétli a tavalyi riport állítását, amelynek értelmében **a Médiatanács feladatai közé tartozik „a televíziós és rádiós frekvenciák kiosztása.”**¹¹⁶
  - Ahogy azt már korábbi elemzéseinkben is rögzítettük, az Mttv. rendelkezései értelmében **csak a** korlátos erőforrást igénybe vevő **lineáris rádiós médiaszolgáltatás esetén engedélyezi a Médiatanács pályázat útján a szolgáltatást**, egyéb esetekben csupán bejelentési kötelezettség áll fenn. Ennek megfelelően az **országjelentés televíziós frekvenciákra irányuló állítása tárgyi tévedésnek tekinthető.**¹¹⁷
- A Freedom on the Net Magyarországról szóló országjelentése rögzíti, hogy **a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai jogszabály (EMFA) „magyar jogba történő átültetésére a vizsgált időszak végéig nem került sor”.**¹¹⁸
  - Az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 288. cikke értelmében „*a rendelet [...] közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.*” Az ennek ellenére esetlegesen felmerülő jogalkotási feladatok kapcsán érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy **az EMFA csak 2024 tavaszán került elfogadásra, rendelkezéseinek egy meghatározó része pedig 2025 augusztusától lesz alkalmazandó.**¹¹⁹ Eközben a **jelentés által vizsgált időszak 2024. május 31-ig terjed, így a nemzeti jogalkotónak csak rendkívül rövid idő állt volna rendelkezésre a szükséges nemzeti jogszabályok megalkotására és elfogadására.**
- A Freedom on the Net országjelentése arról ír, hogy bizonyos esetekben **a Médiatanács 25 millió forintos bírságot is kiszabhat hírportálokkal szemben**, ismételt jogsértés esetén pedig az NMHH törölheti azokat a nyilvántartásából, amelynek következtében jogellenes lesz publikálniuk.¹²⁰
  - Bár az Mttv. valóban lehetőséget ad arra, hogy internetes sajtótermékekkel szemben a Hatóság akár a jelentés által említett összegű szankciót is kiszabjon, **mindezülig az ilyen típusú médium esetében kiszabott legnagyobb összegű bírság 250 ezer forint volt.**¹²¹
- **A Riporterek Határok Nélkül által kiadott, Magyarországról szóló adatlap – a korábbi évekhez hasonlóan – beszámol a Klubrádió körül lezajló 2021-es eseményekről:** „*2021-ben az ügynökségek (szerk.: az adatlap szerzője ezen a ponton a Médiatanácsra gondolhat, melyet ügynökségként azonosít) önkényesen betiltották az utolsó független rádióállomás, a Klubrádió műsorszórását.*”¹²²

---

¹¹⁵ 30/1992. (V. 26.) számú AB határozat. [\[LINK\]](#)

¹¹⁶ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B6 kérdés. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 70. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 15. o. [\[LINK\]](#)

¹¹⁷ Mttv. 41. §

¹¹⁸ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B6 kérdés. [\[LINK\]](#)

¹¹⁹ European Commission: European Media Freedom Act. [\[LINK\]](#)

¹²⁰ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B3 kérdés. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 55-56. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 13. o. [\[LINK\]](#)

¹²¹ Mttv. 187. § (4) bekezdés f) pontja.

¹²² Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. Legal Framework. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 57-58., 62. o. [\[LINK\]](#)

- **Az állítás tévesen azt a látszatot kelti, mintha a Klubrádiót betiltották volna.** Ezzel szemben a magyar médiaszabályozás **nem ismeri a „betiltás” lehetőségét, legfeljebb** – ultima ratio jelleggel – a médiaszolgáltatás nyilvántartásból való törlésére, illetve **a hatósági szerződés azonnali hatályú megszüntetésére kerülhet sor,**¹²³ amelyre azonban **nem volt példa a Klubrádió esetében. A csatorna műsorai interneten továbbra is nyomon követhetők.**¹²⁴
- **A földfelszíni sugárzás megszűnésének oka abban keresendő, hogy 2021-ben lejárt a törvényben és a hatósági szerződésben meghatározott hétéves időtartam. A pályázat nélküli megújítás olyan kivételes lehetőség, amelynek feltételei** – a Klubrádió korábbi ismétlődő jogsértő magatartása következtében – az állomás esetében **nem voltak meg.**¹²⁵ Mindazonáltal a **Klubrádió Zrt. részére biztosított volt a frekvencia vonatkozásában kiírt pályázatban való részvétel,** a pályázati felhívás részét képező értékelési kategóriák között pedig – egyebek mellett – szerepelt a médiaszolgáltatási tapasztalat is, amelyért pluszpont volt kapható a Budapest 92,9 MHz-en történő korábbi működésre tekintettel.¹²⁶ **A pályázat végül eredménytelenül zárult,** mivel a Médiatanács megállapította, hogy a **Klubrádió Zrt. pályázata lényegi műsortervi hibákat tartalmazott,** illetve **az állomást üzemeltető vállalat gazdasági megfelelősége sem volt megállapítható.**¹²⁷ A Klubrádió Zrt. bírósági jogorvoslatért folyamodott, amelynek eredményeként **a Kúria elfogadta a Médiatanács érveit,** jogszerűnek tartva annak álláspontját.¹²⁸
- A Freedom on the Net idei országjelentése Karas Monika 2021-es lemondásáról a korábbi évekhez hasonlóan a következőképpen számol be: *„A kritikusok úgy látták, hogy pozíciója megváltoztatásának köszönhetően a Fidesz még a 2022-es országgyűlési választások előtt ki tudta választani az utódját.”*¹²⁹
  - Az NMHH korábbi elnökének lemondásával kapcsolatban – szó szerint megismételve a 2022-es és 2023-as országjelentéseket – **a Freedom House ténybeli megalapozottságot nélkülöző, politikai természetű spekulációt mutat be.**
- A 2024-ben kiadott Freedom on the Net országjelentés arról számol be, hogy *„2024 februárjában az Európai Parlament 36 képviselője aggályokat fogalmazott meg az NMHH szerepével kapcsolatban (mint digitális koordinátor), mivel az már korábban is terjesztett kormánypropagandát.”*¹³⁰
  - **A Freedom House jelentése** – annak a nehezen értelmezhető állításnak a bemutatásával, miszerint a Hatóság kormánypropagandát terjeszt – **európai parlamenti politikusok politikai véleményét idézi kritikátlanul.**
- A Liberties által kiadott Media Freedom Report szólásszabadság és cenzúra című alfejezete szerint *„a civil szervezetek Bulgáriában, Horvátországban, Észtországban, Görögországban, Magyarországon, Írországon*

¹²³ Mttv. 187. § (3) d) pont

¹²⁴ Klubradio.hu [\[LINK\]](#)

¹²⁵ NMHH: Az NMHH nyilvános válasza az Európai Bizottságnak. 2021. 02. 12. [\[LINK\]](#); NMHH: Elérhető a Budapest 92,9 MHz rádiós médiaszolgáltatási lehetőség frekvenciaterve. 2020. 09. 20. [\[LINK\]](#)

¹²⁶ NMHH: A Médiatanács elnöke a Klubrádió-ügyről: „jogászként a jogállamiságban hiszek”. 2021. 02. 12. [\[LINK\]](#)

¹²⁷ NMHH: Eredménytelen a Budapest 92,9 MHz frekvenciára kiírt pályázat. 2021. 03. 11. [\[LINK\]](#)

¹²⁸ Kúria tájékoztatója - Jogerős ítélet a Klubrádió frekvenciapályázatának ügyében. 2021. 09. 28. [\[LINK\]](#)

¹²⁹ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. A5 kérdés. [\[LINK\]](#); Lásd még: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 78. o. [\[LINK\]](#); NMHH: A Freedom on the Net jelentés 2023. évi kiadásának értékelése. 2023. 12. 01. 16. o. [\[LINK\]](#)

¹³⁰ Freedom House: Freedom on the Net 2024 – Hungary. B3 kérdés. [\[LINK\]](#)

és Olaszországban is a sajtó tagjainak cenzúrázására vagy a véleménynyilvánítás szabadságának más módon történő korlátozására irányuló kísérletekről számoltak be.”¹³¹

- A Liberties riportja elmulasztja rögzíteni, hogy hazánk kapcsán milyen konkrét, cenzúraként vagy a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásaként értékelhető kísérletre utalnak.
- A **jelentés továbbá nem számol be arról, hogy a magyar törvényhozás 2023 májusában olyan módon szűkítette a Büntető Törvénykönyvben található rágalmazás és becsületsértés tényállását**, hogy annak sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján való elkövetése csak abban az esetben büntetendő, amennyiben a cselekmény a sértett méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérítő tagadására irányult.¹³²
- **A Riporterek Határok Nélkül által kiadott World Press Freedom Index szakmaiságát nagy mértékben csökkentik a szubjektív és politikai jellegű kijelentések.** Ennek egy példája, amikor az adatlap Orbán Viktor miniszterelnököt a „sajtószabadság ragadozójaként” jellemzi, aki „2010-es hatalomra kerülése óta nem hagyott fel a médiapluralizmus és -függetlenség aláásásával”.¹³³

4. Zárszó

- Ahogyan azt korábbi, médiaszabadság-jelentésekkel foglalkozó elemzéseinkben is hangsúlyoztuk, az NMHH támogatja a médiaszabadság és médiapluralizmus érvényesülésének szakmai igényű és elfogulatlan vizsgálatát, ezért feladatának tekinti, hogy a különböző, Magyarországról szóló médiaszabadság-jelentések hiányosságaira konstruktív módon felhívja a figyelmet.
- A korábbi években elkészült dokumentumokra visszatekintve pozitív változásként említhető, hogy a Médiapluralizmus Monitor esetében jelentősen visszaszorult a vizsgált időszakon kívül eső történések beépítése az értékelésbe, továbbá kevesebb alkalommal találkozhatunk a megelőző években kiadott jelentések érvelésével nagyrészt megegyező indoklásokkal.
- **Össességében ugyanakkor elmondható, hogy az itt áttekintett jelentések esetében továbbra is azonosíthatók a „Médiaszabadság-jelentések értékelése” címmel 2023. július 27-én közzétett átfogó elemzésünkben ismertetett módszertani hiányosságok.**
  - Ezek közé tartozik, hogy a riportok elkészítésében, illetve a pontozásban résztvevő személyek kiválasztásának szempontjai nem kellő mértékben tisztáztak, továbbá nem biztosított a közreműködő szakértők körének plurális összetétele. A Freedom House által kiadott Freedom on the Net Magyarországról szóló országjelentése továbbra is egyetlen szerző megállapításain alapszik, míg a Riporterek Határok Nélkül sem a pontozókról, sem a szöveges értékelések szerzőiről nem ad tájékoztatást. A Médiapluralizmus Monitor elkészítését ugyan külső szakértői csoport is segíti, tevékenységük azonban inkább támogató jellegű, esetleges eltérő álláspontjuk megjelenítése az országjelentést író helyi csapat diszkrecionális döntésén múlik.
  - **Kritikával élhetünk a forrásfelhasználás egyoldalúsága okán is;** a riportok jellemzően a magyar médiaviszonyokkal kapcsolatos álláspontokat egyoldalúan megjelenítő személyekre és orgánumokra hivatkoznak. A Freedom in the World és a Riporterek Határok Nélkül értékelései pedig nélkülözik a forrásmegjelölést.

¹³¹ Civil Liberties Union for Europe: Media Freedom Report 2024. 35. o. [\[LINK\]](#)

¹³² Btk. 226. § (3) bekezdése

¹³³ Riporterek Határok Nélkül: Country fact-file – Hungary. [\[LINK\]](#); Lásd még: Lásd: NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2023. 07. 27. 76. o. [\[LINK\]](#)

- A **Freedom in the World** és **Nations in Transit** jelentések kapcsán kérdésként vehető fel az is, **hogy egyetlen indikátor keretében, 0-4, illetve 1-7 pont közötti pontozás mellett** megfelelően értékelhető-e a médiaszabadság állapota és **kifejezhetők-e az egyes államok közötti eltérések**. Ezt a problémát szemléltette, hogy a Freedom in the World azonos pontszámot ítél meg Magyarországnak és Ecuadornak, miközben utóbbi ország esetében a riport súlyos, újságírók életét és testi épségét fenyegető incidensekre hívta fel a figyelmet.
- Megállapítható **mindemellett, hogy a vizsgált jelentések több tárgyi tévedést és szubjektív véleménynyilvánítást is tartalmaznak, továbbá bizonyos kérdések kapcsán nem tesznek említést lényeges tényekről, illetve körülményekről**. Példaként említhető a Nations in Transit azon téves állítása, miszerint a magyar médiahatóság nem alkalmazott szankciókat bizonyos médiumokkal szemben vagy a Médiapluralizmus Monitor értékelése a gyűlöletbeszéddel szembeni fellépés kapcsán, amely azt a hamis látszatot kelti, hogy a magyar szabályozás nem részesít védelemben bizonyos védett tulajdonsággal rendelkező csoportokat.
- Mindezek alapján elmondható, hogy az azonosított **módszertani és tartalmi hiányosságok, ténybeli tévedések csökkentik az elkészült jelentések szakmai megalapozottságát és kérdéseket vetnek fel azok elfogulatlanságával kapcsolatban**.